

gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

DRUGA KONFERENCA ZK PODJETJA GRADIS

Prihodnjih pet let

V veliki dvorani zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani se je zbralo 180 komunistov podjetja »Gradis«. Prišli so iz vseh predelov Slovenije, da bi se na delovni konferenci pogovorili o bodočem delu organizacij zveze komunistov ter o perspektivnem programu podjetja. Poleg številnih gostov se je konference udeležil tudi predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojze Capuder ter član mestne konference zveze komunistov Andrej Mlinar. Uvodne besede so podali Lojze Cepuš, Stane Uhan in Tone Zaletelj. Ob zaključku so izvolili 25 članov v Stalno konferenco zveze komunistov podjetja »Gradis« ter 5-članski sekretariat. Za predsednika Stalne konference je bil izvoljen Rajko Zupančič.

Uspešno!

V prvem trimesečju letošnjega leta je bila proizvodnja našega podjetja močno presežena v primerjavi z enakim obdobjem v preteklem letu. Vrednost proizvodnje je za 104% večja kot lani v tem času, če pa odštejemo vrednost obrtniških del, potem je bila čista proizvodnja celo 110% večja kot lani.

Povečalo se je tudi izplačilo osebnih dohodkov, in sicer za približno 60%, medtem ko je bilo porabljenih ur v proizvodnji le za 24% več kot lani. To pomeni, da so bili izplačani večji osebni dohodki za opravljeno delo.

Število zaposlenih se je povečalo od lanskega za 740.

Posamezne enote so dosegale različne rezultate. V primerjavi z enakim obdobjem lani je pri letošnjih rezultatih važno upoštevati, da so nekatere enote imele lani sorazmerno slab rezultat in so ga letos krepko popravile, druge pa stalno držijo določene uspehe in je zato odstotek povečanja nekoliko manjši vendar pa relativni uspeh vendar boljši.

Tako imajo sorazmerno zelo lepe rezultate vse gradbene enote, razen Celja, in vsi obrati, razen strojno prometnega. Delitev dohodka in primerjava delitve s predvidenimi merili ni bila še opravljena, ker se delavski svet ni sprejel razmerij delitve. Kljub temu pa se iz rezultata za celotno podjetje da sklepati, da bo dosežena takšna delitev sredstev, ki ustreza uspešnemu poslovanju in večji storilnosti ter da bo pri tem tudi zadoščeno določilom podpisane samoupravnega dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Glede osebnih dohodkov, ki jih predvideva samoupravni sporazum, je delavski svet že sprejel popoln pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Gospodarski načrt in merila za delitev dohodka pa bo potrdil delavski svet v začetku maja.

R. Z.

● Naslonimo se na lastne sile

Gospodarska problematika doma in v svetu nas sili, da ne smemo ostati na današnjih uspehih, temveč se moramo držati tempa, ki se odvija okoli nas. Veliko smo v teh 25 letih dosegli, je v uvodnih besedah dejal Lojze Cepuš. Toda ne smemo se niti za trenutek ustaviti in počivati na lovorikah, temveč moramo iti dalje.

Prav gotovo se bomo morali pri tem tempu še bolj nasloniti na lastne sile, na našo zavest, na naše umske in proizvodne možnosti. Še posebno pa umske, saj se bo v bodoče, kot je razvidno iz perspektivnega programa, ves boj vodil v duhovni sferi in materialne dobrine bodo le njena logična posledica. Prihajamo v obdobje, ko bo znanje glavna sila, ki bo vlekla podjetje naprej. In tu bodo morali prav komunisti odigrati svojo pomembno vlogo.

Ze v dobi zelo živahne predkonference politične aktivnosti, v času VI. kongresa Zveze komunistov, smo v razpravah nakazovali našo prihodnost, istočasno pa skušali sproti reševati vse probleme našega nenehnega razvoja. Posebno pomembno vlogo so komunisti odigrali pri sprejemanju internih predpisov. Zato nam je tudi pri bodočem delu potrebna takšna notranja kvaliteta, ki bo zagotavljala, da bo vse naše delo v skladu s socialističnimi težnjami. Takšno kvaliteto pa lahko zagotavljajo le znanje in takšni notranji odnosi, ki bodo ustvarjali pri naših delavcih visoko zavest, demokratičen čut, pripadnost kolektivu in osveščenost poslednjega člana. Te lastnosti se bodo razvijale le, če bomo z vso ostrino in odgovornostjo gojili kritičen in demokratičen boj mnenj in tako sproti odpravljali vse probleme, ki se dnevno porajajo pred nami.

Zveza komunistov se uspešno pojavlja kot nosilec in organizator samoupravnih iniciativ. Hkrati pa ugotavljamo neodoljivo potrebo, da bi se komunisti podjetja hitreje in učinkoviteje uveljavljali kot nosilci in pobudniki vsega, kar je novega, boljšega in naprednejšega. Če pa kje nismo uspeli, ali če katera od naših osnovnih organizacij komaj živetari, je temu prav zagotovo krivo nezdostno politično in ekonomsko znanje članstva, zapiranje v lastne organizacije in bojazen pred političnim bojem in odprtim razpravljanjem.

Komunisti morajo biti s svojimi naprednimi stališči nosilci nove poslovne politike podjetja — s tem bodo tudi naši najodgovornejši delavci dobili potrditev in usmeritev za bodočo poslovno politiko, na drugi strani pa imeli vso pomoč širšega političnega aktiva.

● Naš pogled je usmerjen v bodočnost

V nadaljevanju konference je Stane Uhan prečital osnutek perspektivnega programa podjetja »Gradis« ter med drugim dejal: »Naše podjetje se je z vso resnostjo vključilo v reformne procese in kljub nemajhnim težavam v celotnem reformnem obdobju doseglo zelo lepe rezultate, še posebno pa v zadnjih treh letih. Toda naš pogled je usmerjen v bodočnost. Zato bo naša poslovna politika v bodoče usmerjena na naslednje najvažnejše elemente:

Nadaljnje povečanje rasti podjetja zahteva tako organizacijo poslovanja, pri kateri je zagotovljena optimalna izkoriščenost kadrov in sredstev dela. To bomo med drugim dosegli zlasti z ustrezno mobilnostjo, ki jo je možno doseči pri sedanjih organizaciji z dobro stimulacijo delavcev in enot. Zato bo v prihodnje ena od nalog strokovnih služb preučitev možnosti povečanja mobilnosti pri obstoječi organizaciji podjetja.

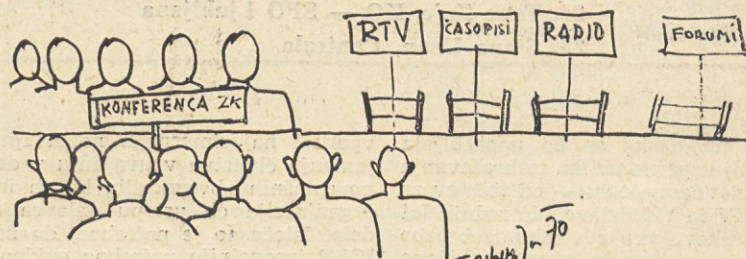
Poslovna politika izhaja iz komparativnih (primerjalnih) prednosti podjetja. Te so:

- zmožnost prevzema velikih del;
- sposobnost izvedbe tehnično zahtevnih del in objektov s specialnimi konstrukcijami;
- sposobnost graditi (visoko) kvaliteto;

Prisrčne čestitke

ob mednarodnem delavskem prazniku

Gradisov vestnik

Gostje na naši konferenci

- sposobnost graditi hitro;
- zmožnost večjih vlaganj lastnih sredstev.

Ko poslovna politika izkorišča predvsem te prednosti, se hkrati razrešujejo protislovja med interesi enot in podjetja.

Nadaljnja prednost podjetja izhaja iz njegove velikosti. Kot velik kupec in naročnik uslug ima podjetja lahko solidne poslovne stike z dobrimi dobavitelji in obrtniki.

Prednost podjetja je tudi v naši prisotnosti skoraj v vsem slovenskem prostoru in v poznavanju lokalnih prilik, to je tržišč.

Ustrezna mobilnost in komparativne prednosti so le pogoj za uspešen nastop podjetja na trgu.

Poslovna politika se gradi tudi na poznavanju razvojnih programov bodočih investitorjev — gospodarskih organizacij in občin, kakor tudi razvojnih programov republik (zlasti Slovenije) in zveze.

Stremeti je, da se čimveč del pridobi z neposrednimi dogovori in pogodbami z investitorji, ker na licitacijah zgublja v času gospodarskih zastojev izvajalec, v času konjunktura pa naročnik investicijskih del.

Tržna nihanja, ki so odraz gospodarskih zastojev (recesija) in vzponov (konjunktura), povzročajo podjetju težave tako pri programiranju kot pri izvajanju del.

Težave take vrste so v največji meri zunaj vpliva podjetja, ker nastajajo v širšem gospodarskem prostoru kot posledica gospodarske politike širših družbenih skupnosti.

Zato se poslovna politika podjetja prilagaja tržnim razmeram najbolj uspešno z osvajanjem zunanjih tržišč.

Na področju kadrovanja je pomembno smotno izkoriščanje s porazumom predpisanih sredstev za izobraževanje. Potrebe po kvalificiranih delavcih in strokovnjaki so tolikšne, da je treba močno pospešiti delovanje izobraževalnega centra podjetja.

Solanje kadrov, predvsem učinki vloženega denarja za solanje niso zadovoljivi, ker precejšnje število pri nas izšolanih ljudi kmalu zapusti podjetje zaradi premalo sistematičnega nadaljnega dela z izšolanimi kadri. Izšolani delavec dejansko na delu nadaljuje praktični del pouka kot pripravnik, ker se pri vlogi in pristojnostih kadrovske službe ne uveljavlja v zadostni meri.

Zato se bo kadrovska služba na vseh ravneh — hkrati z izpopolnjevanjem njenih lastnih vrst s strokovnjaki — zagotovila možnost učinkovitejšega vplivanja na usmerjanje novih strokovnjakov. V večji

DRUGA KONFERENCA ZK PODJETJA GRADIS — Udeležilo se jo je 185 članov ZK iz vseh enot ter gostov

Člani stalne konference ZK podjetja Gradis

1. Milivoj Aleksič, Celje
2. Lojze Cepuš, Centrala
3. Ivan Giringer, Ravne
4. Vladimir Čelik, Jesenice
5. Anton Franderajh, Koper
6. Anton Gruden, Maribor
7. Lado Janžekovič, Maribor
8. Franc Kumer, Škofja Loka
9. Rudi Koršič, Ljubljana
10. Ivan Kralj, Zalog
11. Ivan Keršič, Celje
12. Jože ing. Ločnikar, Ljubljana
13. Valter Masten, KO Maribor
14. Bora Stamenkovič, Ravne
15. Anton Sampl, Ravne
16. Stane Simeonov, Jesenice
17. Franc Škrabl, Celje
18. Rajko Purnat, KO Maribor
19. Janez Plemelj, Zalog
20. Jože Repše, KO — SPO Ljubljana
21. Alojz Zorec, Maribor
22. Mana ing. Veble, OGP Ljubljana
23. Rajko Zupančič, Centrala
24. Tone Zajc, KO — SPO Ljubljana
25. Stane Uhan, Centrala

meri kot doslej se bo uporabljala najbolj uspešna oblika izobraževanja na delovnem mestu — od tečajev za PK, KV in VK delavce do rednih šol za strokovnjake z visoko izobrazbo — za sposobne in ukaželjne člane kolektiva.

Osnovna značilnost kadrovske politike je v primerjavi z drugimi elementi poslovne politike podjetja — njena stalnost. Na nivo štipendij in vajeških nagrad ter sredstev za ostale oblike izobraževanja trenutni zastoji ne smejo bistveno vplivati. Prav tako ne sme bistveno vplivati zastoj v proizvodnji na tekoče zaposlovanje novih kadrov in s tem na zboljševanje strukture zaposlenih.

Organizacija podjetja se prilagaja tržnim razmeram, razvosti tehnološke in pričakovanim ekonomskim učinkom.

V razvojni službi — katere rezultati bodo bistveno vplivali na poslovno politiko — se vpelje tudi stalna dejavnost za študij in razvoj organizacije poslovanja. To je pogoj za sistematično izobraževanje organizacije poslovanja.

Finančna politika je odvisna od zatečenega stanja velikosti in strukture sredstev in od zastavljenih poslovnih ciljev.

Lastna sredstva naj predstavljajo najmanj 75% poslovnega sklada.

Koeficient obračuna obratnih sredstev (celotni dohodek na povprečno vložena obratna sredstva) mora znašati najmanj 5.

Struktura vložnih obratnih sredstev med posameznimi vrstami (žiro račun, terjatve, nedokončana proizvodnja, zaloge) mora biti optimalna.

V ta namen je treba uvesti posebno metodo za tekoče spremljanje na eni strani strukture vložnih obratnih sredstev, na drugi strani pa tistih elementov (najmanjša možna in hkrati optimalna likvidnost, najmanjše pa vendar glede na tržne prilike zadostne zaloge, posebni in diferencirani tretmani do posameznih kupcev oziroma dobaviteljev, pri katerih bi poleg vsakokratnih osebnih ocen odgovornih delavcev upoštevali tudi določene metode kritičnih višin sredstev, širjenje in ožene gradnje za lastna sredstva glede na tržne razmere in glede na pričakovani uspeh, kreditna politika v celoti — in tako dalje), ki bistveno vplivajo na tekoče spreminjanje nivoja obratnega kapitala.

Cilju — visoki rentabilnosti — je predrediti finančno poslovno politiko.

Uspešnost vnaprej začrtane poslovne politike za uresničevanje določenih poslovnih ciljev je zelo odvisna od normativno predpisane ter v praksi izvajane (sankcionirane) odgovornosti nosilcev poslovne politike.

● Odgovornost sindikalnih podružnic

Tone Zaletelj — tudi moj prispevek posega v bodoče delo sindikalnih podružnic v podjetju.

Sindikatu mora biti tudi v bodoče koordinator sindikalnega dela v podjetju.

Zavzemati se mora za najbolj demokratični način vključevanja članov v sindikalno organizacijo. Za uresničitev tega načela je treba

vpeljati najprimernejši način sprejemanja članstva v uvažanju v delo po splošnih obveznostih, ki jih ima organizacija ob vstopu delavca na delo. Istočasno je potrebno, da naši IOSP izpopolnijo potrebno evidenco članstva, evidenco vplačane članarine itd.

Glede informiranja članstva pa se morajo v večji meri posluževati internega glasila »Gradisov vestnik«, kjer naj bodo objavljeni zaključki našega sindikalnega dela in vodenje sindikalne politike.

Delo in vpliv sindikata na razvojni program podjetja in splošno gospodarsko politiko bo uspešno samo takrat, v kolikor bo zaživel

Delovno predsedstvo

sindikalno delo v sleherni naši poslovni enoti, česar do danes ni bilo čutiti dovolj.

Sindikatu v podjetju mora v svojih programih in na sestankih razpravljati o kadrovskih vprašanjih, o delu perspektivnih strokovnih kadrov, primernosti njihove zaposlitve in napredovanja. Istočasno pa mora spremljati izpolnjevanje določenih samoupravnih aktov o nagrajevanju in priznavanju doseženih uspehov pri delu strokovnih kadrov. Uveljavljeno mora biti nagrajevanje po delu vključno z nagrajitvijo za eventualno racionalizacijo in novatorstvo.

Delež slehernega člana kolektiva mora biti tolikšen, kolikor je dejansko vložil svojega truda.

Kar zadeva delitve doseženega dohodka v okviru podjetja sedanj način po vnaprej določenem delitvenem razmerju podjetja ustreza, ker je stimulativen, zagotavlja ustvarjanje materialne baze in delitev po uspehu. V smislu tega sistema pa mora sindikat v podjetju skrbeti, da bodo na podlagi »samoupravnih sporazumov« v gradbeništvu, sprejetih v decembru lanskega leta, postavljena takšna merila delitve, ki bodo zagotovila potrebno višino sredstev za osebne dohodke članov kolektiva in sklade.

Poleg tega morajo stalno skrbeti za izboljšanje življenjskih pogojev naših delavcev. V tej zvezi mora sindikat vplivati na organe upravljanja, da se zadovoljivo uredi vprašanje prehrane tistih delavcev, ki si sami ne morejo tega urediti.

V našem razvojnem programu za nadaljnjih 5 let bomo morali posvetiti več truda medsebojnemu koordiniranju dela z mladinsko organizacijo, ZK in sindikatom.

Z življenjskimi in delovnimi pogoji je neposredno povezano tudi varstvo pri delu in zdravstvena zaščita delavca. Skrb za dosledno izvajanje določil o varstvu pri delu bi morali tudi v bodoče šteti v področje dela sindikalne organizacije in ta bo dolžna, da bodo izdelane analize obravnavali organi upravljanja, sprejeti sklepi pa dosledno uresničevali. Zaposlovanju naših delavcev v tujini bo moral sindikat posvetiti bistveno več pozornosti. Sindikat v okviru podjetja, vključno z ostalimi organizacijami je dolžan skrbeti, da bodo za delavce, ki delajo v tujini, urejeni življenjski pogoji in da bodo redno informirani o delu podjetja, o delu sindikata, kakor tudi da jim bodo v primerni obliki zagotovljene samoupravne pravice, ki jih predpisuje naš novi statut podjetja.

● S privrženostjo socializmu še ni vse storjeno

Anton Stražar, KO Maribor. — Morda ne bom preoster, če v začetku v samokritičnem smislu povem, da pri reševanju proizvodnih in ostalih problemov člani ZK v obratu zadnji čas niso bili dovolj prisotni. Vsi vemo, da so v preteklosti bili pojavi, ko so nekateri člani ZK mislili, da je s privrženostjo k socializmu že vse storjeno. V kolikor so v preteklosti taki posamezniki izstopali — seveda v ne preveč pozitivnem smislu — toliko, menimo, da ni prav, da člani ZK v našem obratu ne sodelujejo bolj aktivno pri reševanju raznih nalog. Tu ne mislim na avtoritativen nastop ZK kot take, temveč menim, da bi morali njeni člani s strokovnim znanjem in z moralnimi vrlinami bolj prispevati k iskanju boljših organizacijskih oblik, kakor tudi pri perspektivnem razvoju obrata.

Glede na to, da zaradi pomanjkanja repromateriala beležimo vse več zastojev v proizvodnji, menim, da je nujno pristopiti k bolj načrtni nabavi. Potrebno bi bilo uvesti minimalne zaloge. S tem bi se izognili zastojem v sami proizvodnji.

Po trenutni organizaciji ni v obratu vhodne in izhodne kontrole. To povzroča, da se v večini primerov

Glavni direktor inž. Hugo Keržan, predsednik RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojze Capuder in član mestne konference ZK Ljubljana Andrej Mlinar na naši konferenci

Akcijski program je v glavnem zajel naslednje naloge:

— da so člani ZK stalno sredi družbenega dogajanja v okolju, v katerem živijo in delajo, da s svojim delovanjem zagotavljajo uresničevanje načel, smotrov in nalog v materialni graditvi in v razvoju družbenih odnosov. Da prispevajo k usposabljanju svojih članov za idejni boj in družbeno politično akcijo v sistemu samoupravljanja, da utrjujejo med svojimi člani, kakor tudi med ostalimi člani delovnega kolektiva občutek osebne in družbene odgovornosti na delovnem mestu in v družbeni funkciji. Predvsem je naloga osnovne organizacije ZK in članov ZK, da še nadalje krepí demokracijo in skrbi za polnejše uresničevanje in uveljavljanje samoupravljanja ter se bori proti vsem tistim, ki bi zavirali demokracijo in samopravo;

— da iz vrst delovnih ljudi, zlasti neposrednih proizvajalcev, nenehno sprejema nove člane ZK;

— vse notranje življenje članov osnovne organizacije ZK mora prispevati k temu, da se komunisti bogate z etičnimi vrednotami, da izostrujejo svoja merila, da se osamosvajajo v mišljenju in pridobivajo nujne demokratične navade v delu.

— Pri izpolnjevanju gospodarskih nalog v delovnem kolektivu je naloga komunistov, da z vsebino svojega dela in vpliva delujejo na vseh področjih. Težišče svoje akcije bodo morali komunisti še bolj kot doslej prenesti na obračunske svete in v organe upravljanja, kakor tudi v družbene organizacije in v okolje, kjer delajo in živijo.

Komunisti morajo prednjačiti in biti zgledni s svojo prizadevnostjo in doslednostjo. Biti morajo na čelu boja za zvišanje produktivnosti, boljše organizacijo in pripravo dela, za zmanjšanje režijskih stroškov, boljših delovnih pogojev delavcev, kakor tudi za utrjevanje medsebojnih tovariških odnosov.

— Komunisti morajo biti še naprej politični boj za uresničitev gospodarske in družbene reforme. Vedno moramo imeti pred očmi cilje gospodarske reforme, to je stabilizacijo gospodarstva in trga. Naloga komunistov je, da pri formiranju zahtev in sprejemanju sklepov posredno ali neposredno vplivajo na formiranje takih sklepov, ki ne bodo v nasprotju z reformo.

— Dolžnost osnovne organizacije in članov ZK je, da nudi pomoč družbenim organizacijam, posebno sindikalni in mladinski organizaciji. V tej zvezi si je potrebno prizadevati, da bi vključili čimveč članov ZK v sindikalno organizacijo, odnosno vodstvo sindikalne organizacije in vodstvo mladinske organizacije.

Prav tako je naloga vodstva osnovne organizacije, da usmerja članstvo na vključitev v vodstva družbeno-političnih organizacij na terenu, kjer živijo.

— Dosledno uveljavljanje delitve dohodka po delu, to je področje dela pri katerem osnovna organizacija ZK ne more stati ob strani. Osnovna organizacija in člani ZK, se morajo boriti za uveljavljanje načela »vsakomur po njegovem delu«, in to v vseh službah delovne organizacije in na vseh delovnih mestih. Ker je to ena izmed osnov socialističnih, se morajo komunisti za to naložiti z vso silo svojega političnega vpliva odločno boriti;

— Središče vseh naporov pa morajo biti organi samoupravljanja. Samoupravni sistem je treba še vnaprej utrjevati in mu z novimi ukrepi ekonomske politike dati tudi večjo kvaliteto. Razviti je potrebno maksimalno možnost ekonomskega uveljavljanja in dati večji poudarek samostojni delitvi dohodka in osebne dohodka enotam in obratom. To je na tista mesta, kjer se dohodek tudi ustvarja.

Prepričan sem, da nam bo dosti lažje reševati vsa vprašanja, če bo-

mo sproti seznanjeni z nalogami, plani in razvojem podjetja in da bodo padle vse lokalistične težnje posameznih enot podjetja, če bodo člani ZK sprejeli o določenih vprašanjih in nalogah enotna stališča.

● Vsak član kolektiva mora biti informiran

Rajko Zupančič je v razpravi med drugimi dejal:

S samoupravljanjem delovne organizacije razumemo običajno proces odločanja in ga izenačujemo s kolektivnim odločanjem. Najvažnejši odločitve ne sprejemajo posamezniki, temveč samostojne enote, neposredno ali prek izvoljenih organov upravljanja.

Udeležba v sprejemanju odločitev je pogojena s tem, v kolikšni meri je posameznik pripravljen in zainteresiran, da sodeluje v procesu kolektivnega odločanja in koliko in na kakšen način mu je tudi omogočeno takšno sodelovanje.

Delovna skupnost oziroma izvoljeni organi upravljanja se opredeljujejo v odločitvah na podlagi gradiva, ki ga je nekdo vnaprej pripravil. S tem, da se potem na podlagi pripravljene gradiva sprejme odločitev, še ne pomeni, da je proces udeležbe pri odločanju končan. Če se odločitev ne bo izvedla, potem ostane zgolj deklaracija. Pod dejansko odločitev štejemo lahko le tiste odločitve, ki se tudi dejansko izvajajo, to kar je sprovedeno v življenje in ne tisto, kar je bilo sklenjeno na seji delavskega sveta. Pri tem, da običajno vodstveni kadri in drugi strokovni kadri v podjetju pripravljajo načrte določenega sklepa ter tudi najbolj aktivno sodelujejo pri obravnavi na seji delavskega sveta, še ne moremo trditi, da oni sprejemajo odločitve, ker bi bilo to zelo grobo rečeno. Važno pa je vprašanje, koliko se posamezni člani delavskega sveta podjetja in enot pri nas udeležujejo v razpravah za sprejemanje določenih sklepov. Iz analize lahko opazimo, da v večini primerov sodelujejo le nekatere vrste kadrov. Ljudje, ki imajo v organizaciji različni položaji, ne sodelujejo v enaki meri pri odločanju. Vprašali bi se lahko, ali so vsi člani delavskega sveta, kakor tudi drugi člani delovne skupnosti enako zainteresirani, da sodelujejo v razpravah o predlaganih osnutkih odločitev in kdo pravzaprav odloča, oziroma katerega vpliv je pri sprejemanju kolektivnih odločitev močnejši.

Pri tem je važno, kakšna je porazdelitev vplivov za sprejemanje kolektivnih odločitev. Z razvojem naše organizacije poslovanja in hkrati samoupravljanja smo pri našem podjetju dosegli takšno stopnjo, pri kateri je na osnovi sprejetih nalog in pristojnosti, ki jih imajo posamezni organi upravljanja, formalno porazdeljena pravica odločanja o sprejemanju kolektivnih odločitev na več nivojih. Z načinom notranje organizacije poslovanja in sistemom delitve dohodka v našem podjetju je ustvarjena tudi baza, da se lahko vplivi za sprejemanje kolektivnih odločitev prenesejo na več ravni v podjetju.

Kakor delujejo enote v sestavi podjetja organizacijsko in procesu proizvodnje in so zaključene celote v procesu proizvodnega programa ekonomskega vključene v enotni gospodarski načrt, tako je tudi upravljanje organizacijsko postavljeno na teh ravneh.

S statutom, ki ga je delavski svet podjetja sprejel pred kratkim, je precizirana notranja ureditev na podlagi že obstoječe organizacije poslovanja, vendar z velikim poudarkom osnovnega načela, da se v čim večji meri doseže pravilna prerazporeditev vplivov in omogoči upravljavcem udeležba pri sprejemanju kolektivnih odločitev. Kot oblika udeležbe pri odločitvah in za razreševanje notranjih problemov kakor tudi za dajanje predlogov, ki se ti-

čjo posameznega člana delovne skupine, njegove enote, kakor tudi podjetja v celoti, je sestanek delovne skupine, katero sestavljajo vsi člani na posameznem gradbišču, delavnici, obratu ali posamezni organizacijski enoti. Upoštevano je dejstvo, da se v takšni obliki brez formalnih okvirov veliko bolj učinkovito razvije razprava o določenem problemu in s tem doseže ustrežnejše rešitve. Hkrati je povezana ta oblika neposredne udeležbe tudi v sistem informiranja. Kajti brez obveščenosti slehernega člana delovne skupnosti o poslovanju enote, v katero spada, in podjetja kot celote, si ne moremo zamisliti, da bomo uspešni v sistemu samoupravljanja.

V medsebojnih odnosih si moramo prizadevati za takšne odnose, v katerih izven formalno določenih oblik vpliva ne morejo priti do izraza tiste skupine ali posamezniki, ki svoj vpliv izvajajo na neformalni podlagi in si prilastajo prevladujoč položaj, ki jim ne gre. S tem povzročajo notranje spore in nerazčiščene probleme. Na drugi strani pa moramo ustvariti takšne odnose, da bo sleherni zainteresiran za sodelovanje v procesu odločanja.

V zvezi z razpravo o perspektivnem programu menim, da je izredno važno vprašanje strokovnih kadrov in njihovo stimuliranje za uvajanje novosti in naprednejših delovnih postopkov. Nadalje bomo morali vse bolj koristiti mehanografski način obdelave podatkov s stalnim usklajevanjem poslovanja s trenutnimi situacijami, ki nastajajo.

Mislim, da bi morali razpravo o perspektivnem programu še razširiti.

● Pripravljeni smo podpreti realno politiko

Vlado Šanca, Jesenice: Pripravljeni smo podpreti realno politiko nadaljnje ekspanzije naše delovne organizacije in jo sprejeti v svoj akcijski program. Vendar se moramo v načelih seznaniti z realnimi možnostmi predlaganega razvoja, če hočemo, da bo naše delo uspešno.

Predlagani program je možno realizirati, ker že imamo zato nekatere startne osnove, ki nam zagotavljajo uspeh. Predvsem smo ovrgli nekatere mnenja, da zaradi razdrobljenosti Gradisa nismo mobilni za večje akcije na ožjem ali širšem področju. To akcijsko sposobnost smo pokazali prav v zadnjem času z angažiranjem jedra gradbene operative iz številnih naših enot ter uspešno izvršili velika prevzeta dela. Mislim, da je ta element eden od osnovnih prednosti tudi v bodoče, ker nam omogoča prilagajanje bodočim gibanjem na dokaj variabilnem gradbenem tržišču.

Minulo jesen smo tudi sprejeli samoupravni dogovor o nagrajevanju v naši panogi, ki omogoča boljše stimuliranje gradbenih delavcev, kar naj bi zagotovilo izpopolnitev naših vrst in preprečilo fluktuacijo v druge panoge. Ta dogovor nam tudi nalaga obveznost, da ustvarimo takšen čisti dohodek, ki bo zadoščal za povečano in stimulativno nagrajevanje, vendar ne na škodo sredstev, ki jih moramo vlagati v naše sklade.

Glede bodoče proizvodnje smo odvisni od ekonomske moči našega gospodarstva in njegovih razpoložljivih sredstev za investicije. V tem osnovnem vprašanju, na katerega se vežejo vsi ostali elementi plana, smo vedno v dilemi. Zato so tudi predvidevanja toliko težja. Pri odprtem tržišču se srečujemo na licitacijah s težavami za pridobitev novih del. Verjetno smo tudi vsi več ali manj razočarani pri oddaji del na novi cesti (Hrušica), na katere dela smo se dalj časa pripravljali, vendar smo le malo odnesli.

Tudi struktura del, ki jo že predvideva plan, ni najugodnejša, ker predvideva pretežno le visoke gradnje, vendar jih moramo, čeprav ne radi ob danih pogojih sprejeti ter računati na tak trend proizvodnje. Rast proizvodnje, ki jo predvideva perspektivni plan, bo tudi zahtevala povečanje vložnih sredstev. Predvideti je treba sredstva za povečano mehanopremiženost ter sredstva, potrebna za obratni kapital. Brez teh pogojev ni možno računati na uspešno izvršitev nalog.

● Zavzemam se za plačilo po delu

Ing. Saša Skulj — Zelo me veseli, da se po tolikem času v tako velikem številu zberemo spet člani Zveze komunistov našega podjetja in vsaj ublažimo mrtvilo, ki je v vseh naših organizacijah. Današnja konferenca dosti posrečeno sovpad s pripravi na perspektivni gospodarski načrt, na program razvoja podjetja in naša diskusija, pripombe in sprejeta stališča bodo mnogo pripomogla sestavljalcem programa, da bo res lahko dober, popoln in v skladu z mišljenjem večine članov našega delovnega kolektiva.

Če kot komunisti pogledamo malo nazaj, vidimo, da smo v zadnjem času dokaj popustili v organizacijah. Pozpa se, da ni več vloga partije z

pozicij oblastne vodilne sile, da se je vloga partije dokaj spremenila, da nastopamo kot družbenopolitična idejna sila v samoupravi, v delovnih organizacijah in da skušamo doseči čimveč uspehov na ta način. Zato iz tega mesta pozdravljam predlog, da v našem podjetju osnujemo komunisti stalno konferenco, ker je to dober predlog, dobra zamisel in želimo o tem nekoliko razpravljati.

Ko beremo teze o tem, kako bi naj organizacija komunistov delovala v bodoče — konkretno v mestu Ljubljana — vidimo, da se za večja podjetja, kakor je naše, priporoča ustanovitev takih stalnih konferenc (širših aktivov), ki bi lahko dopolnili delo z ustanovitvijo posameznih komisij. Lahko se torej dogovorimo, da bi ta naša stalna konferenca imela nekaj komisij za reševanje in spremljanje najaktualnejše problematike podjetja.

Tudi predgovorniki so poudarjali, da se ravnamo po trgu, da se pojavimo, kjer so gradnje, vedno težji pa je razvoj zaradi naprednejše tehnologije ravno pri stanovanjski gradnji, ki bi lahko kontinuirana, kar bi lahko dosegli in bi s tem dosegli tudi dokajšnji prihranek. Imel sem pregled nad tehnologijami po vsej Sloveniji in lahko ugotavljamo s ponosom, da so posamezna gradbišča »Gradisa« na prvem mestu in to še razvijamo.

Drugič predlagam, da bi posebno skrbeli, ne glede na to, da smo pretežno gradbeno operativna organizacija, za naše obrate, ki so stacionirani obrati. Glede na veliko konjunkturo po nabavi mehanizacije, srednje, lahke, glede na zaprtost jugoslovanskega trga, opažamo že več let, da trg zahteva veliko takih strojev, ki bi jih lahko izdelali naši kovinski obrati. Zato predlagam v premislek, če bi ne bilo pametneje dati večji poudarek izdelavi srednje in lahke mehanizacije doma.

Končno še stimulacija, delitev osebnega dohodka v našem podjetju. Zavzemam se za to, da bi morali strokovne kadre več plačevati, ker bi si le tako zagotovili dovolj tega kadra. Skratka, zavzemam se za plačilo po delu.

● Z ljudmi bo treba več delati

Ljuba Tarman je govorila o fluktuaciji delavcev, o izobraževanju in kvalifikacijski strukturi zaposlenih. Opozorila je na nekatere pomanjkljivosti pri sprejemanju novih delavcev.

Da je velik vzrok za fluktuacijo v osebnih dohodkih, je dokazano, saj se je v letu 1969 zmanjšala fluktuacija, ko smo nekoliko dvignili osebnih dohodkov. Letos pa se je fluktuacija ponovno povečala. Zato upravičeno pripisujemo krivdo zavodom za zaposlovanje drugih republik, ki so svoje delo preusmerili in se polno angažirali pri zaposlovanju delavcev v tujini. Tako so naši izkušeni delavci vseh kvalifikacij fluktuirali, nismo pa dobili novega dotoka kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev.

Mnenja sem, da je delo zavodov v tem pogledu zgorelo in vse obsodbe vredno, ker pošiljajo v inozemstvo deficitaren kader, kot so gradbeni kvalificirani in polkvalificirani kadri.

V kolikor bodo zavodi za zaposlovanje s takim delom nadaljevali, bodo posebno gradbena podjetja še naprej v težavah in nikakor ne bo realiziran naš petletni perspektivni program glede izboljšanja kvalifikacijske strukture.

Rešitev vidim le v tem, da več delamo z ljudmi, da boljše kadrujemo in da dobe višji osebni dohodek.

● Tako enotni tudi v prihodnje

Alfred Brank je razpravljal o gibanju cen življenjskih artiklov in o nesorazmernem večanju osebnih dohodkov. Posebno skrb pa moramo posvetiti stanovanjskim problemom naših delavcev. V bodoče bo potrebno vlagati več sredstev v stanovanja. Nato je govoril o uspehih podjetja, saj v 25 letih niti enkrat prvega nismo ostali brez »plače«.

Tukaj je potrebna ogromna skrb, ker je velikanska vsota potrebna za izplačilo osebnih dohodkov. Vodstvo skrbi za to, kar je velikega pomena tudi za naš ugled in za stabilizacijo našega podjetja. Smatram, da naj bo tako tudi v bodoče. Garancija za to je naš perspektivni program. Pomagati pa moramo vsi, delovni kolektivi mora ostati še naprej enoten, kakor je danes. Če ne bomo enotni, ne bomo izpeljali letnega načrta.

● Brez dobrih strokovnjakov ne bo šlo

Ing. Hugo Keržan — V razvojnem programu je kritično obdelati problem kadrov in razvoj kadrov. Če pogledamo nazaj, analize kažejo za 10 let nazaj pomanjkanje kadrov. Štiri leta nazaj ugotavljamo, da tehničnega kadra in tudi umskih delavcev v celoti nismo v teh štirih letih skoraj nič spremenili, četudi je

naša realizacija večja. Imamo podatke o indeksih, ki kažejo: 100 na 194 oziroma 189.

Da tega kadra ni, kažejo tudi problemi, ki se porajajo na naštetih delovnih mestih, na področjih, ki so ostala praktično nezasedena. Tudi naša priprava dela ni polno zasedena za naloge, ki jih ima.

Velik problem pri nas je tudi za obračunsko službo zajemanje naših storitev, ker je praktično to zajemanje tako, da uhajajo stvari iz rok. Stroški so vedno zabeleženi, rezultati dela pa niso tako zajeti, kakor bi morali biti. Isti problem je pri kalkulacijah. Leta in leta že o tem razpravljamo. Kalkulacije pa so včasih vzete kar iz zraka, po oceni, po dobri navadi investitorjev in podobno.

Nadaljnji problem, ki je tudi v razvojnem programu, je problem razvojnega oddelka.

Nadalje je pereče vprašanje tehnična zasedba v inozemstvu.

Velika težava je seveda tuji jezik. Nimamo kadra, da bi lahko stvari smotno vodil in brez njega ne bomo mogli iti v širšo ekspanzijo.

Naši tehnični kadri so preobremenjeni. Ker so preobremenjeni, segajo po delu, ki ga lahko lažje rešijo, ob strani pa puščajo vrsto nalog, ker jih ne zmorejo opraviti v časovni stiski.

Zdaj smo pred začetkom gradnje avtoceste. Sliši se že govorica, da se morda nismo najboljše odrezali pri teh delih. Moramo ugotoviti, da smo tega lahko tudi vesel, ker drugače sploh ne bi vedeli, kako bi to lahko naredili. Dejstvo je, da smo prevzeli toliko, kot bomo zmogli. Mostove smo prevzeli skupno s Tehnogradnjami, vrednost teh del je ca. 20 milijard. Nato je podrobno obrazložil potek licitacije in priprave na pričetek del.

Ob zaključku je še govoril o problemih Tehnogradenj ter o predlagani integraciji z našim podjetjem.

● Podpora integraciji v gradbeništvu

Lojze Capuder: Drži, da so bili pri »Gradisu« v zadnjih letih doseženi izredno veliki rezultati, ne samo v Portorožu. Podjetje dosega tudi drugje uspehe. Kar se tehnologije tiče, beležimo velik napredek in se že postavljamo v vrsto evropskih proizvajalcev na tem področju. To prikazujejo naši rezultati dela, to je nesporno in nam tega tudi nihče ne oporeka.

Tak dinamičen razvoj seveda poraja vedno nove probleme, pri tem ostajajo nerešeni še stari. V podjetju Gradis je treba te probleme reševati z večjo aktivnostjo komunistov, zlasti na področju delitve osebnega dohodka, ki naj bo predvsem plačilo po delu, nadalje neposrednega razvoja samoupravljanja, predvsem medsebojnih odnosov med poslovnimi enotami, delo v tujini itd.

Načrtovanje perspektiv je seveda zelo zahtevna in tudi tvegana stvar. Iz prakse vemo, da se ne držimo čvrstosti postavljenih planov, poskušamo pa načrtovati za daljše obdobje in uskladiti naš razvoj s tržnim gospodarstvom in tržnimi zakonitostmi. Pri tem vedno lahko pričakujemo tudi presenečenja, ki smo jih navajeni.

Pri načrtovanju programa moramo imeti pred očmi tudi gospodarsko situacijo in konkreten gospodarski položaj doma in v svetu. Mislim, da je značilna za današnji čas koncentracija proizvajalnih sil v svetu. Npr. v zahodni Evropi se iskanje ravnotežja gospodarstva rešuje z združevanjem, ustanavljanjem velikih tovarn in mi pretendiramo sploh na življenje v tem evropskem prostoru in ne moremo zaostajati za vsemi temi procesi. Ta orientacija nasploh mora biti tudi v naši ekonomski politiki in se mora kazati v vsakdanji praksi.

V samoupravljanju gradbeništvu je dosežen velik napredek; stvari se rešujejo tudi s statutom in bo treba še dosti delati, da bomo dosegli tako stanje, da bo vsak izmed delavcev — stalni delovni kolektiv Gradisa — jedro, sposoben odločati o bistvenih problemih, tj. vprašanjih krepitev samouprave zavesti delavcev, da vedo, da njihova aktivnost pomeni, da delajo zase.

Delitev osebnega dohodka po delu je vedno povezana s problemom kadrov. Osnovni problem pri delitvi osebnega dohodka je to, da smo delavcem v proizvodnji sposobni izmeriti učinek dela, tistim pa, ki delajo posredno v proizvodnji, v strokovnih službah itd. pa to ne gre. V moderni proizvodnji se to vse bolj upošteva in moramo imeti to tudi mi pred očmi.

Ko smo pripravljali samoupravno dogovarjanje, smo dobili absolutno podporo pri Gradisu. Vedno Gradis postavljamo v ospredje, če je treba kje kaj pohvaliti ali kritizirati, ker se zavedamo, da to vpliva na celotno gradbeništvu pri nas.

Pozdravljam pozitivno iniciativo, ki jo je podal generalni direktor, glede integracije s Tehnogradnjami. Postavlja pa se vprašanje, kako vse te iniciative in probleme realizirati?

Z današnjim dnevom dobivamo stalno konferenco, to je tudi faktor, ki bo lahko uspešno deloval. Ni prav, da bi se komunisti izmikali organizaciji, naj se vsi angažirajo v različnih organizacijah, v sindikatih. Naj se znajdejo na čelu samoupravnih organov. Pred nami je konkretna odločitev glede pripojitve Tehnogradenj h Gradisu. Predlog, ki ga ocenjujem kot zelo pozitivnega, je edina pametna rešitev iz te kritične situacije. Kar se tiče sindikata dajemo absolutno podporo pripojitvi.

Kljub temu pa so za to potrebne še podrobne ekonomske analize. O tem smo se že dogovorili.

● Produktivnost z optimalnim programiranjem proizvodnje

Lado Janežkovič: Pregled rezultatov lanskega leta nam kaže, da smo bili zelo uspešni pri povečanju proizvodnje in realizacije, kar smo dosegli z dobro organizacijo in kvalitetnim delom. Vedno pa ni šlo tako gladko. V 25-letnem uspešnem delu smo doživljali vrsto velikih vzponov pa tudi padcev. Toda prebredli smo vse težave. Zopet smo postali močno, solidno in kvalitetno podjetje. Da

slabo poslovanje drugih podjetij nismo mi odgovorni. Zakaj potem prevzemati ves riziko? Nato je razpravljajal o delitvi osebnih dohodkov, o gradnji stanovanj, o 25-letnem delu našega podjetja, predvsem pa o delu komunistov v PE Ljubljana-okolica. Na splošno pa misli, da bodo starejši komuniste morali počasi zamenjati mlajši, ki bodo z istim elanom zagrabili za delo, kot smo mi pred 20—30 leti.

Nato je v imenu mestnega komiteja ZK konferenco pozdravil **Andrej Milnar** ter dejal: Pozdravljam današnjo konferenco, perspektivni program in nadaljnji razvoj podjetja. Mislim, da ste se odločili za zelo pravičen start, da v smislu reorganizacije ZK, v smislu boljšega idejno-političnega delovanja formirate stalno konferenco kot najvišji organ v podjetju, ki bo na eni strani kot vodstveno telo, na drugi strani kot koordinator dejanske postala tisti mehanizem idejno-političnega delovanja, ki se bo boril za ključne, osnovne probleme podjetja pri reševanju vseh tekočih vprašanj in bo dosegal v bodoče še boljše uspehe. Želim temu organu kar največji uspeh.

Konferenca z referati in razpravo je pokazala dovolj problemov, pod-

ima Gradis danes v Mariboru zopet vodilno vlogo, je nedvomna zasluga komunistov in vseh zavestnih delavcev enote, ki pa jih ni malo.

V nadaljevanju svoje obširne razprave je govoril o mnenju kolektiva glede predlagane integracije, o gospodarjenju v podjetju, o konkurenčnosti Tehnogradenj, o pomanjkanju kadrov itd. ter med drugim dejal: »Kot upravljalci smo odgovorni za ekonomske in gospodarske uspehe. Zato nam ni vseeno, kaj pridobimo s predvideno integracijo ter kakšno bo naše bodoče poslovanje.«

● Delo starejših komunistov naj prevzamejo mlajši

Ivan Ribič je govoril o predvideni integraciji ter med drugim dejal: Za

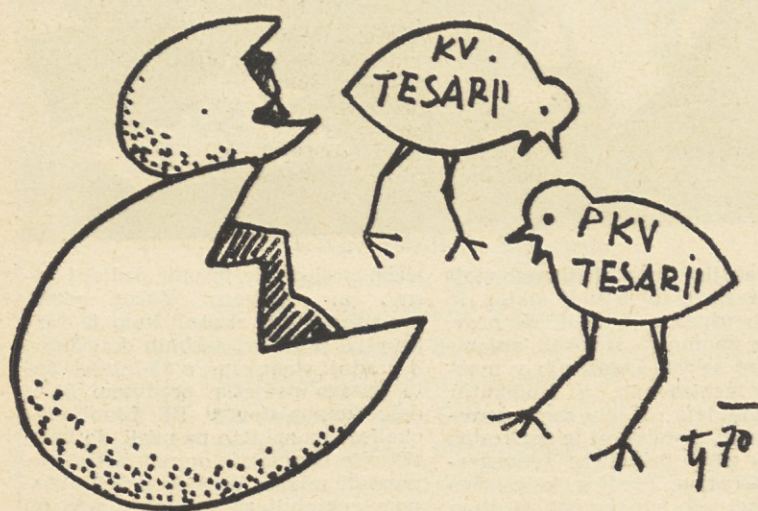
jetje »Gradis« je doseglo zlasti v zadnjem razdobju močan napredek, nato na področju ekonomike, finančnega poslovanja, organizacije in tudi kadrovske politike.

Ker je premalo časa, da bi lahko dal prispevek k diskusiji o vseh problemih, mislim, da je prav, da tudi vi v svojem akcijskem programu, poleg vprašanj iz diskusije, obravnavate zlasti vprašanje nadaljnega sprejemanja članov v Zvezo komunistov, zlasti mlajših ljudi, ki so se že uveljavili v delo samoupravnih organov in drugje.

V imenu komiteja bi želel na koncu čimveč uspeha v delu in vam hkrati čestitati ob 25-letnici obstoja vašega podjetja.

Na konferenci so nato izvolili 25 članov v stalno konferenco. Le-ta pa se je takoj konstituirala.

Prekmalu zvaljeni kadra

Planiranje izobraževanja odraslih

V organizaciji »Ljudske univerze« v Ljubljani sem se udeležil seminarja o »planiranju izobraževanja pri odraslih«, ki ga je priredil »Inštitut za vzgojo odraslih« v Gradcu (Avstrija).

Ljudska univerza ima že dalje časa stike s analognimi institucijami v Avstriji in so bile medsebojne primerjave prav zanimive.

Ugotovljeno je bilo, da nam redne šole ne morejo dati dovolj kadrov, ki jih danes zahtevajo vse veje gospodarstva in to zaradi stalnih sprememb in uvajanja novih postopkov in tehnologij.

Vzgoja odraslih je pri Avstrijcih možna v rednih šolah, pri gospodarski zbornici, pri trgovski zbornici ali pri delavskih univerzah, vendar povsod po enotnem programu, ki ga potrjuje in kontrolira prosvetno ministrstvo.

Morda bi nekak podobnega tudi nam uspelo, saj se zbornica in sindikat trudita, da bi v okviru »Konference izobraževanja gradbincev« previedla vzgojo oziroma strokovno izobraževanje na isti imenovalec.

Višja izobrazba daje večjo mobilnost. Samo s stalnim izpopolnjevanjem je gospodarstvo lahko konkurenčno. Novi avstrijski zakon o visokih šolah iz leta 1966 je zadolžil vse visokošolske ustanove, da obvezno skrbijo za dodatno izobraževanje absolventov s prirejanjem raznih tečajev in seminarjev, kjer se predelajo vse novosti v tehničnem svetu.

Da se povrnem k planiranju. Bistvo vsakega planiranja je, da planiramo z znanimi elementi in da potem te kontroliramo.

Seveda nimamo nikoli garancije, da bo plan dosežen, mora pa biti izvedljiv.

Zaradi hitrih sprememb smo bili enotnega mnenja, da je lahko plan vzgoje samo kratkoročen (do 5 let).

Važno je tudi financiranje vzgoje. Vedeti moramo, zakaj investiramo, kje, kdaj in kako in končno — kar je najvažnejše — kontrola uspešnosti investicije. Morda zanimiva tudi ugotovitev, kako je treba ljudem podati znanje. Program mora biti rafinirano sestavljen in sodoben, nuditi pa mora isto kakor danes radio in televizija. Sicer je lahko uspeh dvomljiv.

Vsekakor je zanimiva velika skrb za vzgojo odraslih pri severnih sosedih, ki imajo to že dobro organizirano in mislim, da bi bil že čas, da bi se tudi pri nas tega vprašanja bolj sistematsko lotili.

inž. Dragovan Sever

Preberi in premisli!

— Zakaj zamujaš na delo, če vidiš, da tvoj sodelavec redno prihaja in je morda celo mati z otrokom ali pa ima znatno daljšo pot do delovnega mesta? Ali se ne sramuješ pred tem sodelavcem?

— Ali si že kdaj sam ocenjeval dnevno količino opravljenega dela in tako uspehe svojega dela primerjal z višino osebnih dohodkov? Napravi to primerjavo, ki ti bo prav gotovo koristila!

— Ali si že kdaj sam dovolj kritično ocenjeval svojo delovno sposobnost, ki jo moraš imeti za delovno mesto, na katero si razporejen? Poskusi in videl boš, da imaš še pomanjkljivosti. Tudi ti boš spoznal, da se človek uči vse življenje.

— Prav gotovo tvoje mišljenje in odločitve niso vedno najboljše. Zakaj se ne posvetuješ s svojimi sodelavci, ki so ti vedno pripravljeni pomagati in imajo mnogo koristnih predlogov?

— Zakaj kričiš in se razburjaš nad svojimi sodelavci? Ali res nisi sposoben reševati problemov drugače, s prijaznimi besedami?

— Dobri medsebojni odnosi so največje bogastvo v vsakem podjetju. Dragi sodelavec, koliko tudi ti doprineseš k dobrim medsebojnim odnosom? Ali pa jih morda kvariš?

— Zakaj prihajaš na delo v vinjehem stanju? Ali se res ne zavedaš, da s tem spravljaš sam sebe v nevarnost in povzročaš kršitev delovnih dolžnosti? Ali misliš pri tem kaj na svojo družino in sodelavce?

— Vodja proizvodnje, ki ne informira svojih sodelavcev o delu, je kot komandant bataljona v ujetništvu, brez moči. Sposobni za izvršitev naloge so samo tisti delavci, ki so seznanjeni z delom in vedo, kaj je njihova dolžnost.

— Zakaj obrekuješ v odsotnosti svojega sodelavca? Rajši vprašaj svojo notranjost, če nimaš morda sam še večjih pomanjkljivosti. Svojemu sodelavcu prikaži njegove nepravilnosti z resnično prijateljsko željo. Prav gotovo ti bo hvaležen.

— Vsak delavec dela napake pri svojem delu. Zakaj se razburjaš, če ti jih prikazuje sodelavec na pravi način? Na napakah se vendar učimo in to velja tudi za tebe. Prečitaj gornje misli in ugotovi, kakšen si! Ne pozabi, da te ocenjujejo na podlagi tvojih besed in dejanj.

Drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije bo od 23. do 26. novembra letos v Sarajevu. Po razpoložljivih podatkih bo kongresu prisostvovalo 1700 delegatov, pri čemer jih bodo 1500 izbrali v delovnih organizacijah tako, da bo izbran po en delegat na 1000 do 3000 zaposlenih, poleg tega bodo izbrale 120 delegatov še socialistične republike in avtonomne pokrajine. Predvidevamo, da bosta naše podjetje zastopala dva delegata.

Kongres bo delovni dogovor samoupravljalcev

Drugi kongres samoupravljalcev je mednarodno nadaljevanje neposrednega dogovora jugoslovanskih samoupravljalcev, ki se je pričel s I. kongresom delavskih svetov. Prvič v zgodovini delavskega gibanja so se sestali neposredni samoupravljalci in na kongresni tribuni izmenjali svoje izkušnje v uresničevanju samoupravljanja. Od uvedbe delavskega samoupravljanja pa je preteklo skorajda že dvajset let — to je dve desetletji velikih in globokih revolucionarnih premikov v naši družbi. Samoupravljanje se je vsestransko uveljavilo in postalo neodtujljiva revolucionarna pridobitev ter prevladujoč družbeni odnos, ki omogoča uresničevanje novega družbenega in materialnega položaja delovnega človeka. Zato naj II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije s svojimi pripravami, udeleženci, vsebino in načinom dela izrazi stopnjo doseženega samoupravnega razvoja. Kongres naj bo delovni dogovor samih samoupravljalcev, na katerem naj se neposredno z izraznim jezikom vsakdanje prakse uveljavijo vse pozitivne izkušnje samoupravnega življenja. Na kongresu naj bi zato kritično premotrili našo dosedanjo prakso in izkušnje, bistvene probleme, pojave in težnje samoupravnega razvoja ter posvetili največ pozornosti ugotovitvi pogojev, izhodišč in smeri za nadaljnje samoupravne prakse.

Bodočnost je v moderni samoupravni in integrirani družbi

Izhajajoč iz osnovnih teženj in programa družbene reforme ter političnih stališč IX. kongresa ZKJ naj kongres samoupravljalcev ne ostane samo pri razglasitvi splošnih načel in zahtev, ampak naj se povsem določeno zavzame za uveljavitev vseh samoupravnih dosežkov in vsega tistega, kar se je pozitivno odrazilo v življenjski praksi.

Bogatih izkušenj samoupravne prakse, pomembnih rezultatov o uspešnih rešitvah najrazličnejših ekonomskih, družbeno-političnih, organizacijskih in drugih vprašanj je veliko vsepovsod — v delovnih organi-

zacijah, v družbeno-političnih skupnostih in sploh v naši družbi. Ker marsikaj širši javnosti niti ni poznano, naj bodo priprave na kongres priložnost za zbiranje takih izkušenj, za njihovo nadrobnejše politično in teoretično osvetlitev ter za predstavitve javnosti s kongresnimi sporočili ali na druge načine.

Kongres bo izrazil procese razvoja samoupravnih družbenih odnosov in razvejano zgradbo samoupravne družbe. Posebno pozornost bo posvetil vprašanjem, kako zagotoviti pogoje za nadaljnjo graditev moderne samoupravne integrirane družbe, za splošno povečanje učinkovitosti samoupravljanja na vseh področjih razvitega dela ter za nadaljnje razvijanje družbeno-političnih odnosov.

Zahvala

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem indikalni družnici KO — SPO Gradis in sodelavkam-cem za darovana venca ter predstavnikom kolektiva, ki so prišli iz Ljubljane v moj rojstni kraj ter jo skupaj z nami spremili na zadnji poti v Cerklje ob Krki.

Ivanka Sterle

Naše »sejanje« ne povzroča nobene škode

Izboljšave in koristni predlogi

Za uspešno poslovanje podjetja je nujno nenehno iskanje novih oblik racionalizacije in izboljšav. Nenehno je potrebno spodbujati člane delovne skupnosti k izumljanju, odkrivanju in uvajanju novih rešitev za kak tehnični problem. Vzpodbujati je treba slehernega k racionalnejši uporabi tehničnih sredstev, tehnoloških in drugih postopkov, s katerimi se dosega večja delovna storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav, boljša organizacija poslovanja ter sploh vsako racionalnejše izvajanje katerekoli funkcije v podjetju.

Čeprav vemo, da prispevajo vse vrste oblik racionalizacije k napredku in uspešnosti, opažamo, da na to izredno važno vprašanje veliko premalo pazimo.

Pred štirimi leti smo spremenili oziroma dopolnili poseben pravilnik, ki je bil že prej v veljavi, o stimulaciji za tiste, ki so prispevali k prihranku stroškov zaradi novih izumov in postopkov v tehnologiji, zaradi uvedbe novih delovnih postopkov ali uporabe novega materiala, ki še ni bil uporabljen, zaradi spremembe načrtov, ko se doseže boljši izkoristek sredstev in materiala in zaradi tega, ko se dosežejo nižji stroški z uvedbo racionalnejših delovnih postopkov.

Ne bi mogli trditi, da višina premije, ki jo predvideva pravilnik, ne bi bila stimulativna in vabljliva za posameznika ali skupino strokovnjakov. Posebej je tudi v pravilniku poudarjeno, da pripada premija slehernemu predlagatelju novega izuma in postopka, ki še ni bil uveden v gradbeni dejavnosti ter je predvidena zanj široka uporaba, čeprav bi bil posledica studija po službeni dolžnosti. Tudi za druge racionalizacije, ki jih našteva pravilnik, niso pogoji za priznavanje premije preveč togi in niso potrebna obširna dokazila, le to kar je najnujnejše, da se dokaže koristnost predloga. Premije dalje tudi niso omejene navzgor. Pri prihranku npr. 100.000 N din znaša premija 5480 novih dinarjev in nadalje še 3 % od razlike nad 100.000 N din prihranka.

Kje so potem vzroki, da je poteklo kar nekaj let, pa ni bilo pripravljene oziroma obravnavane nobene predloga, ki ga predvideva naš pravilnik? Ali mogoče strokovnjaki ne poznajo prednosti, ki se jim daje?

Ne bi mogli trditi, da nimamo ljudi, ki ne bi imeli nobenih idej, da so vsi nezainteresirani kot člani delovne skupnosti in upravljalci za to, da bi s svojim znanjem koristili napredku podjetja. Gotovo bi bila to zelo posplošena ugotovitev. Verjetno je vzrok kje drugje, pa ga ne znamo najti.

Strokovnjaka vedno ni mogoče stimulirati z denarnimi nagradami. Včasih je poleg omenjene stimulacije še veliko večjega pomena priznanje in njegovo zadoščenje, da so njegov predlog upoštevali. Verjetno bo potrebno kak storiti v tej smeri. Tudi odnos drugih je važen, kako spodbujajo ambicije sposobnih za njihovo lastno uresničevanje in jim ne zatrejo že v začetku vse volje, češ saj so to samo avanturisti in prenapeteži. Na drugi strani pa bi morali posamezni tudi razumeti, da je vsako novost zelo težko vpeljati in da imajo ljudje odpor do novitet in rajši hodijo po starih poteh, čeprav imajo še polno jam in jarkov, ki se jih je treba izogibati. Pozabljajo pri tem, da je naša doba, doba napredkov in hitrega vzpona tehnike, ki zahteva stalno spreminjanje obnašanja in prilagajanja resničnosti.

Verjetno so še drugi vplivi za premajhno zanimanje za napredne ideje

ter njihovo uresničevanje, pa bi jih bilo potrebno analizirati in na tej podlagi odpraviti pomanjkljivosti. Mogoče bo pa kdo kakšen koristen predlog poslal uredništvu Gradisovega vestnika, da ga objavi.

Z. R.

OBVESTILO

Počitniška domova ob morju bosta pričela obratovati 10. junija. Prijave bodo zbirali kadrovske oddelki enot do 15. maja.

Cena oskrbnega dne je 30 novih dinarjev. Za otroke do 7 let starosti je polovična cena. Člani kolektiva imajo na to ceno regres 15 N din na dan, njihovi svojci, ki niso zaposleni pa 12 N din na dan. Otrokom do 7 let pripada 8 din regresa dnevno. Polkvalificirani, nekvalificirani in nižje strokovni delavci imajo 23 din regresa, njihovi ožji svojci pa 20 din, otroci do 7 let imajo 10 din regresa na dan.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik: Lojze Cepuš. Tiskarna: Tiskarna »Tona Tomšič« v Ljubljani — Izhaja mesečno.

Izidi volitev v organe samoupravljanja

Dne 24. aprila so v vseh naših deloviščih slovesno izvolili nove organe delavskega samoupravljanja.

Skupno je bilo izvoljenih 314 članov kolektiva. Vsem novoizvoljenim članom iskreno čestitamo.

V centralni delavski svet in svete poslovnih enot pa so bili izvoljeni:

1. CENTRALNI DELAVSKI SVET

za 4 leta

1. Marjan Berčič, gradbeni tehnik, Ravne
2. Drago Bilas, gradbeni tehnik, Koper
3. Niko Burnik, dipl. gr. inženir, Lj.-okolica
4. Vincenc Gartner, strojni tehnik, SP Ljubljana
5. Leopold Illovar, šef komerciale, LIO Škofja Loka
6. Lado Janžekovič, šef komerciale, Maribor
7. Janez Kohne, dipl. gr. inž., Centrala
8. Janko Košir, glavni delovodja, KO Ljubljana
9. Jože Ločnikar, dipl. gr. inženir, Ljubljana
10. Božidar Lukač, gradbeni tehnik, Jesenice
11. Anton Martinšek, višji strojni tehnik, Centrala
12. Viktor Pirnat, gradbeni tehnik, Maribor
13. Marjan Primožič, gradbeni tehnik, Ljubljana
14. Ludvik Rizmal, šef komerciale, KO Maribor
15. Oton Roškar, gradbeni tehnik, Maribor
16. Janko Safarič, gradbeni tehnik, Celje
17. Vlado Sanca, šef komerciale, Jesenice
18. Branko Vasle, dipl. gr. inženir, OGP Ljubljana
19. Franc Zupančič, gradbeni tehnik, Celje
20. Karel Božnik, gradbeni tehnik, Frankfurt

za 2 leti

21. Maks Arlič, gradbeni delovodja, Celje
22. Karlo Beti, tesar, Ljubljana
23. Albin Brežnik, gradbeni tehnik, Celje
24. Vinko Čotič, teh. pomočnik, KO Ljubljana
25. Vlado Čelik, miner, Jesenice
26. Anton Demšar, lesni tehnik, LIO Škofja Loka
27. Anton Franderajh, tesar, Koper
28. Milan Galič, strojni tehnik, Centrala
29. Marjan Hermec, strugar, KO Maribor
30. Ivan Kralj, gradbeni delovodja, Lj.-okolica
31. Ivan Leben, gr. tehnik-projektant, Centrala
32. Franc Marko, tesar, Maribor
33. Vlado Osolnik, vodja proizvodnje, OGP Ljubljana
34. Boro Stamenkovič, gradbeni tehnik, Ravne
35. Anton Stanovnik, prometnik avtoparka, SPO Ljubljana
36. Saša Škulj, dipl. gr. inženir, Ljubljana
37. Albert Špindler, gradbeni delovodja, Maribor
38. Ljuba Tarman, vodja splošne službe, Jesenice
39. Alojz Zorec, gradbeni delovodja, Maribor
40. Jože Stingelj, zidar, Frankfurt

2. DELAVSKI SVETI POSLOVNIH ENOT

Gradbeno vodstvo Ljubljana za mandatno dobo 4 let

1. Bregovič Vinko, zidar
2. Čorič Slavko, tesar
3. Martin Galinec, zidar
4. Tomo Fumič, miner
5. Anton Gološi, tesar
6. Vlado Herman, tesar
7. Anton Gužvinec, tesar
8. Ivan Grilj, vodja KSS
9. Franjo Kuhar, zidar
10. Vilko Lacković, zidar
11. Peter Maglič, zidar
12. Stefan Novak, zidar
13. Matija Marciuš, zidar

za mandatno dobo 2 let

14. Stefan Cipot, tesar
15. Duro Hozjak, tesar
16. Franjo Kalšan, zidar
17. Vinko Kalšan, zidar
18. Husnjak Kekič, zidar
19. Ilija Klarič, zidar
20. Mirko Novak, sektorski skladiščnik
21. Andrija Pajtak, tesar
22. Stefan Pajtak, zidar
23. Janez Senekovič, zidar
24. Alojz Topolovec, tesar
25. Franc Zelenko, šofer
26. Imbro Zorman, tesar

Gradbeno vodstvo Maribor

za 4 leta

1. Vinko Hanžel, delavec
2. Mirko Hojnik, tehnik
3. Zofija Javernik, servirka
4. Ivan Kapljič, tesar
5. Jože Kosi, zidar
6. Avgust Kešela, zidar
7. Simon Lep, zidar
8. Janez Matjašič, tesar
9. Franc Perc, dipl. gr. inženir
10. Marjan Starovasn, gradbeni tehnik
11. Steineker Albert, vodja nabavnega oddelka
12. Stanko Štuhec, zidar
13. Janez Tili, tesar
14. Ivan Trafela, tesar
15. Vinko Veit, gradbeni delovodja

za 2 leti

16. Stanko Bratuša, zidar
17. Janko Čepelja, zidar
18. Pavel Ferenc, tesar
19. Ignac Grabar, tesar
20. Ivan Horvat, zidar

21. Ivan Jamberšič, železokrivec
22. Oto Ješe, tesar
23. Anton Martan, delavec
24. Stefan Neuwirt, zidar
25. Franc Polanec, zidar
26. Stefan Spevan, železokrivec
27. Albert Špindler, gradbeni delovodja
28. Ludvik Špindler, tesar
29. Jože Stangler, tesar
30. Franc Štuhec, gradbeni delovodja

Gradbeno vodstvo Ravne na Koroškem

za 4 leta

1. Stanko Demšar, tesar
2. Djuro Bosilj, tesar
3. Feliks Čagan, zidar
4. Karel Ficko, gradbeni delovodja
5. Milan Grobelnik, zidar
6. Drago Horvat, zidar
7. Feliks Kvar, gradbeni delovodja
8. Ivan Hrvatski, mizar
9. Boro Stamenkovič, višji gradbeni tehnik

za 2 leti

10. Anica Gjerek, betoner
11. Franc Horvat, tesar
12. Jože Hrženjak, strojnik
13. Ferdo Kališnik, gradbeni delovodja
14. Franc Mesarec, tesar
15. Martin Oblak, delavec
16. Ivan Perkovič, mizar
17. Rezka Sever, finančni tehnik
18. Franc Turk, zidar

Gradbeno vodstvo Celje

za 2 leti

1. Bečir, Bečič, tesar
2. Drago Herman, skladiščnik
3. Franc Hozmec, strojnik
4. Franc Juvanc, tesar
5. Ivan Kosce, glavni delovodja
6. Karlo Lulik, zidar
7. Dragutin Medlobi, delavec
8. Stefan Petrovič, skupinovodja I.
9. Vladimir Prosenik, gradb. tehnik
10. Albert Vešligaj, skupinovodja
11. Karel Vršič, skladiščnik
12. Anton Vuk, skladiščnik

za 4 leta

13. Marjan Adamič, kalkulant
14. Ivan Janušič, zidar
15. Ivan Krnjak, tesar
16. Rudi Kranjc, gradbeni tehnik
17. Marjan Lukner, tesar
18. Rudolf Lukner, gradbeni delovodja
19. Jože Spoljarič, tesar
20. Alojz Toplak, železokrivec
21. Branko Vešligaj, tesar
22. Miha Vidovič, tesar
23. Savo Zarim, tesar
24. Stefan Zidar, tesar

Gradbene vodstvo Jesenice

za 4 leta

1. Jože Bertoncelj, teh. pom. šefa PE
2. Vlado Čelik, miner
3. Duro Dragoslavac, tesar
4. Franc Hočevar, gradbeni delovodja
5. Stane Kramar, skupinovodja
6. Franc Polajnar, gradbeni delovodja
7. Stane Simeonov, strojni referent
8. Avgust Skrt, miner
9. Anton Sokolovič, železokrivec
10. Jože Zalokar, gradbeni delovodja
11. Tomo Češnjak, miner
12. Slavko Dragič, tesar
13. Asim Kantarevič, tesar
14. Mirko Kemperle, tesar
15. Andrej Lapajne, dipl. gr. inženir
16. Marko Mabič, zidar
17. Justi Mekš, uprav. DUR
18. Janez Makovec, gradbeni tehnik
19. Drago Svecak, tesar
20. Milovan Šlivar, strojnik

Gradbišče Koper

za 4 leta

1. Remigio Cechetto, betoner
2. Vlado Čus, zidar
3. Alojz, Grgič, tesar
4. Djuro Hajdinjak, zidar
5. Luka Kočiš, strojnik
6. Alojz Lovšin, višji gradb. tehnik
7. Nika Malalan, finančni tehnik
8. Božo Mihič, strojni tehnik
9. Duško Pavlovič, zidar
10. Stefan Vinčec, tesar

za 2 leti

11. Ahmet Alič, delavec
12. Jože Bagari, strojnik
13. Karel Dragan, šofer
14. Jože Frfolja, zidar
15. Kasim Goduševič, tesar
16. Marjan Golc, gradbeni delovodja
17. Blaž Lipič, zidar
18. Vlado Miko, zidar
19. Ivan Purgar, gradbeni delovodja
20. Jože Senčar, železokrivec

Gradbišče Ljubljana-okolica

za 4 leta

1. Salih Brdar, delavec
2. Rudi Brumen, železokrivec
3. Geza Čipot, gradbeni delovodja
4. Ivan Kralj, gradbeni delovodja
5. Franjo Krznar, zidar
6. Edo Pahor, strojni referent
7. Vid Pantoš, strojnik
8. Boris Pečenko, dipl. gradb. inženir
9. Stevo Ribič, delavec
10. Stjepan Zganjec, zidar

za 2 leti

11. Branko Babič, zidar
12. Niko Burnik, dipl. gradb. inženir
13. Josip Cahon, strojnik
14. Ibro Dedič, delavec
15. Muharem Dubica, zidar
16. Atif Hasanič, strojnik
17. Rado Kramar, nabavni referent
18. Ivan Perko, tesar
19. Janez Perčič, zidar
20. Franc Skotnik, miner

Kovinski obrati Ljubljana

za 4 leta

1. Janez Belc, kovinostrugar
2. Edo Drole, ključavničar
3. Vinko Gričar, kalkulant
4. Jože Hozjan, ključavničar
5. Stane Kogovšek, avtomehanik
6. Janez Milan, mojster
7. Stane Pirc, ključavničar
8. Franc Plesec, mojster elek. delavnice

za 2 leti

9. Franc Hajdinjak, ključavničar
10. Vinko Keršmanc, kovinostrugar
11. Stanka Kezele, skladiščnik
12. Katica Kozar, ekonomski tehnik
13. Franc Kukovič, klepar
14. Marjeta Šimnovec, vodja obrač. oddelka
15. Janez Urbančič, mehanik
16. Franc Zupančič, avtomehanik

Kovinski obrati Maribor

za 4 leta

1. Rajko Pirnat, kalkulant
2. Franjo Flic, ključavničar
3. Marjan Hermec, strugar
4. Franc Kline, ključavničar
5. Ivan Kovačič, klepar
6. Miro Lesjak, ključavničar
7. Stanko Mlakar, strojni tehnik
8. Florjan Vinkovič, ključavničar

za 2 leti

9. Imre Červek, strugar
10. Jože Koletnik, ključavničar
11. Andrej Merc, ključavničar
12. Franc Nikič, kalkulant
13. Albin Pernat, ključavničar
14. Jože Plečko, pleskar
15. Anton Stražar, strojni tehnik
16. Vlado Zunko, ključavničar

Obrat gradbenih polizdelkov Ljubljana

za 4 leta

1. Jože Dimc, ključavničar
2. Anton Jereb, betoner
3. Duro Herzenjak, gradbeni delovodja
4. Ludvik Kmetec, betoner
5. Milan Krakar, betoner
6. Miro Krstičič, priuč. strojnik
7. Jurij Klobučar, dipl. gr. inženir
8. Vlado Osolnik, gradb. tehnik
9. Anton Pavlek, mizar
10. Marjan Skrlec, mizar

za 2 leti

11. Momir Jeftenič, železokrivec
12. Rafko Kokalj, ključavničar
13. Rudi Krakar, betoner
14. Franc Luzar, vodja notranjega transporta
15. Savo Malič, prijučen strojnik
16. Stefan Markovič, žerjavist
17. Florijan Pirih, zidar
18. Ivan Plut, materialni knjigovodja
19. Jenda Stoviček, pomoč. direk. PE
20. Mile Vajgič, betoner

Lesni industrijski obrat Škofja Loka

za 4 leta

1. Anton Demšar, gradbeni delovodja
2. Vinko Florijančič, gradbeni delovodja
3. Milan Jagodič, tesarski skupinovodja

4. Anton Jelovčan, tesarski skupinovodja
5. Anton Jeraj, ekonomski tehnik
6. Milan Kokalj, mizar
7. Jože Potočnik, sušilničar
8. Alojz Stanovnik, NK delavec

za 2 leti

9. Maks Bogataj, mizar
10. Jože Čremožnik, lesni tehnik
11. Franc Debeljak, tesar
12. Pavel Jenko, gradbeni tehnik
13. Vinko Klemenčič, tesar
14. Luka Novak, gradbeni delovodja
15. Milka Potočnik, ekonomski tehnik
16. Vlado Šarič, tesar

Strojno prometni obrat Ljubljana

1. Franc Erjavc, šofer
2. Ivan Gašper, šofer
3. Franc Knific, strojni tehnik
4. Jože Križnik, šofer
5. Julijan Laznik, šofer
6. Janez Martinčič, vodja servisne delavnice
7. Pavla Peterlin, vodja oddel. za obr. DD
8. Avgust Stegar, vodja servisne delavnice žerjavov

za 2 leti

9. Avgust Filipič, strojnik
10. Franc Gačnik, šofer
11. Vincenc Gartner, pom. šefa PE
12. Rudi Karba, mehanik
13. Pavel Peternel, šofer
14. Franc Rus, strojnik
15. Marina Zaviršek, vodja KSS
16. Ignac Zavrtnik, servisni mehanik

Poslovna enota Frankfurt

za 4 leta

1. Jože Benko, gradbeni delovodja
2. Sulejman Murzič, železokrivec
3. Dragutin Filipovič, tesar
4. Drago Horvatič, tesar
5. Dragiša Petrovič, zidar

za 2 leti

6. Jože Babič, zidar
7. Jože Batina, tesar
8. Drago Ohnec, gradbeni delovodja
9. Marko Relja, zidar
10. Franc Šijanec, gradbeni delovodja

Centralna železokrivnica

za 4 leta

1. Mustafa Đambič, železokrivec
2. Cveto Filipovič, železokrivec
3. Ivan Lukman, železokrivec
4. Savet Mahmutović, železokrivec
5. Mladen Novakovič, železokrivec

za 2 leti

6. Ante Bajič, železokrivec
7. Marjan Merlak, železokrivec
8. Luka Počuč, železokrivec
9. Ramo Šestan, delavec
10. Duro Vidovič, delavec

Centrala

za 4 leta

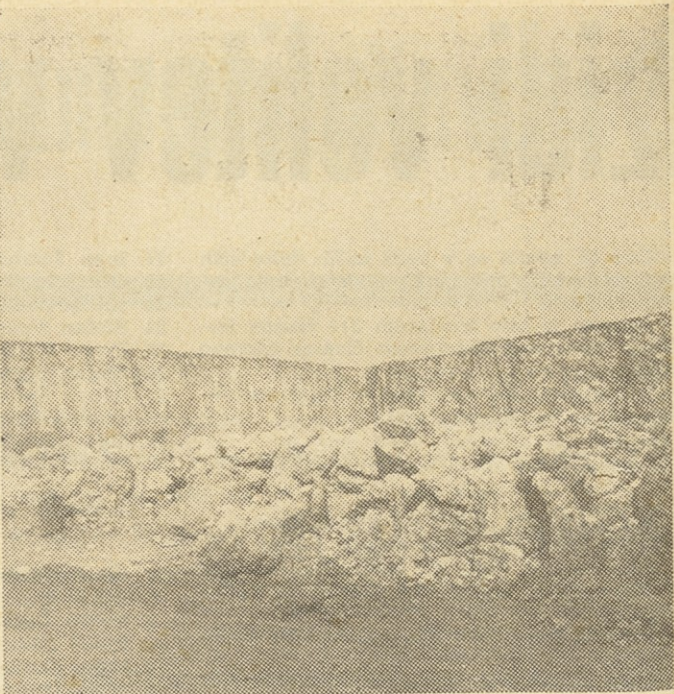
1. Ignac Brenčič, dipl. gr. inženir
2. Lojze Cepuš, vodja centra
3. Milan Galič, strojni tehnik
4. Marija Krošelj, finančni tehnik
5. Lidija Poljšak, finančni knjigovodja
6. Janez Škofic, šef varnostne službe

za 2 leti

7. Milka Kloboves, pravni referent
8. Maks Mlakar, upravnik
9. Mujo Ravnikar, glavni skladiščnik
10. Alojz Remec, diplomirani ekonomist
11. Peter Vrhunec, dipl. gradb. inženir
12. Bruno Wabra, vodja knjigovodstva

Ko boste spomlad obiskovali prelepo Gorenjsko, si ne pozabite ogledati HC Savica, ki jo je gradilo našepodjetje

KAMNOLOM NA ČRNEM KALU — Prva slika: Pokrajina na Luni? Ne, le kamnolom na Črnem kalu — Druga slika: Rešitev za kolektiv kamnoloma je bila mehanizacija — Tretja slika: Delo v kamnolomu teče v treh izmenah, razstreljujejo pa z globinskim vrtanjem

»Remonta pa ne poznamo več...«

Marsikaj se je spremenilo v našem kamnolomu na Črnem Kalu, odkar pojejo moderni stroji

O našem kamnolomu na Črnem kalu pri Kopru smo v našem listu že nekajkrat zapisali to in ono. Zlasti v zadnjih letih je prišlo iz kamnoloma nekaj spodbudnih novic, saj se je po rekonstrukciji v letu 1967 kamnolom uvrstil med največje in tudi najsodobnejše proizvodne obrate te vrste v Sloveniji in tudi Jugoslaviji. Ob uspehih, ki jih kamnolom zaznamuje zlasti v zadnjem času, pa gredo vse bolj v pozabo prva leta, ko je bilo v prvih težkih letih, in bodo morda že kmalu samo še »zgodovina« koprškega Gradisa, smo se pred kratkim pogovarjali v Kopru, najprej v pisarni in potem seveda tudi še na samem »terenu«, v samem kamnolomu.

Pogovor o prvih letih črnokalskega kamnoloma je bil res prijeten, pravzaprav je bilo to zanimivo in nepričakovano kramljanje, v katerem sta imela glavno besedo direktor naše koprške enote, tovariš Bernard Gabrijelečič, in njegova »desna roka« v kamnolomu, tovariš Edvard Sav.

Težaško delo v pravem pomenu besede

Kamnolom na Črnem kalu je začel s proizvodnjo pred dobrim desetletjem, junija 1959. Tako se vsaj spominja začetka tov. Gabrijelečič. Seveda pravimo, da je po navadi vsak začetek težak; tu, na Črnem kalu, pa je bil začetek dvakrat težak, poln ovir in problemov, ki so se kot črni oblaki kopičili nad majhnim kolektivom.

»Delo je bilo res skrajno naporno,« je pripovedoval tov. Gabrijelečič. »Skalovje je bilo najprej treba zvrzati z navadnimi kompresorji, nato smo v vrtnice vtaknili razstrelivo in skale minirali. Potem se je spet začela tlaka: manjše skale so delavci razbijali kar ročno s kladivi, obilo garanja je bilo tudi pri potiskanju polno naloženih vagončkov. Skratka, prva leta je bilo v kamnolomu skoraj vse delo res težaško ali garaško, vsakdanji kruh so si ljudje tu služili resnično v potu svojega obraza in s krvavimi žulji.«

Tudi delovodja Edvard Sav, ki je po poklicu kvalificiran miner, ima prav tako na prva leta precej bridke spomine.

»Ko sem prišel leta 1964 v Gradis — prej sem bil kot miner zaposlen pri cestnem podjetju — sem se kmalu začel kesati. Upal sem, da bom v novem podjetju našel boljši kos kruha, upal sem, da bo tu manj garanja in boljši zaslužek. Toda prišel sem skoraj z dežja pod kap. Garanja je bilo tudi v Gradisu več kot dovolj, plača pa skoraj prav takšna kot v prejšnjem podjetju.«

»Koliko pa ste imeli takrat plače?« sem vprašal.

»Mislim, če se ne motim, da sem imel leta 1964, ko sem prišel v Gradis, približno 25 starih tisočakov,« je odvrnil tov. Sav. »Za tisto težko in tudi nevarno delo v kamnolomu 25.000 starih dinarjev v letu 1964 res ni bilo kaj prida.«

Kape letijo ob tla

Teško fizično delo, ki so ga še spremljale nizke plače, je seveda povzročalo obilo problemov. Ljudje so bili — kar je razumljivo — prej nezadovoljni kot veseli. Tovariš Gabrijelečič se spominja, da so venomer silili vanj z vprašanji, kdaj bodo povišali plače.

»Vselej, kadar sem prišel v kamnolom,« je obujal spomine direktor koprškega Gradisa, »so ljudje tarnali, da se s takšnimi plačami ne da živeti. Mnogi so grozili, da imajo že vsega dovolj in da bodo šli stran. In res se jih je precej naveličalo trdega dela, zato so si poiskali zaposlitev drugje. Ni bilo lahko ljudem v tistih težkih časih vlti upanja v prihodnost in odpirati perspektive. Ljudje so videli pač samo trenutne težave in ko smo se pogovarjali o težaškem delu in skromnih plačah, so kape kar letele ob tla, saj je marsikomu jeza prekipela do vrhunca.«

No, seveda lučanje kap ob tla, ki je bilo brzkone marsikdaj spremljano tudi z bolj ali manj sočnimi kletvicami, ni bil edini pojav v kamnolomu. Ljudje so bili tudi večkrat brez prave vneme, če je le bila priložnost, so skušali tako ali drugače »zabušiti«. Če se je na primer v kamnolomu to ali ono pokvarilo, so tisto okvaro po navadi popravljali tudi po 14 dni, čeprav bi jo morda lahko popravili v treh ali štirih dneh. Seveda, ljudje so povsem pravilno sklepali: zakaj bi se gnali in trudili, za tistih nekaj tisočakov, ki jih dobimo, je vseeno bolje — sedeti in počivati. Marsikdaj so med delovnim časom delavci igrali »briškolo«. Če je začelo rahlo deževati, so takoj nehali delati. In če je dež ponehal, marsikdaj še niso kar takoj spravili kart v predal. »Še bo deževalo,« se je oglašil ta ali oni. Če je bil vprašan, zakaj spet ne delajo,

Seveda v tistih časih ni bilo lahko najti »zdravila« za vse omenjene »bolezni«. Predvsem majhen in zastarel kamnolom ni mogel dati ljudem počitnice, če pa so s primitivnim ročnim delom komaj zaslužili za črn kruh. V kamnolomu je vsa leta delalo približno 18 do 20 delavcev, ki so vsako leto pripravili približno 12.000 do 15.000 kubičnih metrov kamnitih frakcij. Skratka, proizvodnja je bila s tehnološkega in ekonomskega vidika na tako skromni ali, odkrito povedano, primitivni ravni, da bi tudi najboljši tehnolog ali najsposobnejši ekonomist ne mogel potuhitati tiste čarobne formule, ki bi lahko ljudem zagotovila višje osebne dohodke. In tako se je vse skupaj več let vrtelo v začaranem krogu: težko fizično delo, trdi delovni pogoji, majhna produktivnost in zato tudi nizki osebni dohodki.

Rekonstrukcija odpre perspektivo

Leta 1967 je za kamnolom napočilo novo obdobje. Rekonstrukcija kamnoloma je odprla ljudem, ki so tu zaposleni, povsem drugačne perspektive. Predvsem je odpadlo vse fizično težaško delo, vse garanje, ki se je ljudem že priskutilo. Moderni stroji so prevzeli delo človeških rok. Težke skale, ki so jih nekoč razbijali s kladivi, danes zmlejejo čeljusti drobilca. Nevarno in naporno delo minerjev, ki so včasih s kompresorji vrtali skale in polagali v vrtnice razstrelivo, zdaj nadomeščajo sodobne metode množičnega globinskega odstreljevanja. In če so se nekoč delavci potili ob težkih, polno naloženih vagončkih, jih zdaj nadomešča močan stroj-demper.

»Zdaj je tu seveda druga pesem,« je nadaljeval pogovor tov. Gabrijelečič. »Če povem le nekaj števil, bodo zadeve takoj jasne tudi največjemu laiku. Poglejte: še pred nekaj leti smo imeli v kamnolomu 18 ljudi, ki so ustvarili letno realizacijo 15.000 kubičnih metrov kamnitih frakcij. Lani smo imeli v kamnolomu skoraj isto šte-

vilo — 20 ljudi, toda letna proizvodnja ni bila 15.000, marveč že okrog 200.000 kubičnih metrov. Z istim številom ljudi smo torej povečali proizvodnjo precej več kot desetkrat. To pomeni, da se je tudi produktivnost s pomočjo sodobnih strojev povečala za desetkratno in še večjo vrednost. To pa so seveda rezultati, ki jih nihče ni pričakoval. Seveda pa so te stvari spremenile marsikaj — odnose med ljudmi, odnose do dela, do kolektiva, do mehanizacije in podobno. Skratka, moderni stroji so v marsičem prispevali k temu, da so se razmere v kamnolomu zdaj bistveno spremenile.«

Okvara popravljena čez noč

Zdaj v črnokalskem kamnolomu nihče ne meče več kape ob tla tako kot nekdaj. Tudi tovariš Gabrijelečiča, ki kdaj pa kdaj zaide v ta obrat, nihče več ne nadleguje z vprašanji, kdaj bodo povečali plače. Ob tako visoki produktivnosti so se, razumljivo, izdatno popravili tudi osebni dohodki. Celo nekvalificirani delavci dobijo na mesec od 1300 do 1400 dinarjev — dohodek je pač odvisen od več faktorjev — medtem ko pri kvalificiranih delavcih včasih tudi prejemki okrog 2000 in več dinarjev niso redkost. Ob vsem tem pa je najpomembnejše, da delavci nič več ne garajo, ne potijo krvavega znoja, marveč samo nadzorujejo delo strojev. Seveda pa vsak delavec dobro ve, da mu prav ti sodobni stroji danes dajejo potico, tako kot so si nekoč s primitivnim orodjem morali prigarati kosček črnega kruha. Zato zelo vestno skrbijo, da stroji ne bi utihnili. Kajti, če se stroji ustavijo, je to konec proizvodnje, to pa je tudi konec dobrih osebnih dohodkov.

»Zadnjič se je pri drobilcu zlomila ena roka,« je segel v pogovor tov. Sav. »Okvaro smo popravili skoraj čez noč. Kar s kamionom smo se od-

peljali v trboveljske strojne tovarne, tam poiskali primeren del, ga naložili na tovornjak in haid hitro nazaj na Črni kal.«

»Res je tako,« se je zasmel tov. Gabrijelečič. »Se vedel nisem za tisto okvaro, vse skupaj so popravili ena dva — in konec. Včasih, pred leti, bi tako okvaro popravljali najmanj dva tedna ali pa še dlje. Vidite, moderni stroji so res marsikaj spremenili na Črnem kalu.«

Zdaj delajo v kamnolomu v treh izmenah — od 5. do 13., od 13. do 21. ure in od devetih zvečer spet do 5. jutraj. Stroji delajo noč in dan, ne smejo se ustaviti. Povpraševanja po gramozu iz Črnega kala pa ni ne konca ne kraja. Ne samo »Gradis« in druga gradbena podjetja, tudi cestna podjetja, železnica in privatniki so med odjemalci. Gramoz slovi že daleč naokoli po svoji kvaliteti in primerni ceni.

»Dobro, če že delate noč in dan, kdaj pa opravite remont?« sem hotel vedeti.

»Remont? Kakšen remont?« se je zasmel tovariš Sav. »Tega ne poznamo več! Ne poznamo, besede remont. Vse, kar je potrebno, popravimo sproti. Če pa je kaj večjega, popravimo v dveh, treh dneh. Tisti časi, ko so opravljali remont cel januar ali dlje, so samo še zgodovina.«

»Res je,« je prikimal direktor koprške enote »Celo ob novoletnih praznikih je kamnolom počival le en sam dan — na novega leta. Naslednji dan smo že delali.«

Ne dež ne mraz nista ovira

»In tudi dežja ne poznamo več,« se je smejal tovariš Sav. »Včasih smo ustavili stroje ob vsaki kaplji. Zdaj pa lahko kar lepo dežuje — mi delamo. Saj imamo dobre, nepremičljive mornarske občke. In tako nam dež nič ne more. Fdino če bi bil tako hud naliv, da transportni trakovi ne bi več vlekli frakcij, potem bi morali stroje ustaviti.«

Povedali so mi, da tudi mraz ni več ovira za kamnolom na Črnem kalu. Vsi delavci imajo tople bunde — zakaj ne bi torej delali?

Seveda bi lahko o takih in podobnih spremembah govorili še in še. Danes na primer ni treba nikogar več prepričevati in prosjačiti, naj pride delat v soboto popoldne ali v nedeljo. Ljudje vedo, da je vredna vsaka delovna ura toliko in toliko denarja — in da tista ura ni slabo plačana. Zato nihče ne grednja, če mora delati tudi ob sobotah ali v nedeljo. Če je treba nujno »pritisniti«, je zdaj dovolj, da obvesti enega samega človeka, kajti ta bo prav gotovo odvrnil: »Brez skrbi, bom že sam obvestil še druge, da bodo prišli delat.«

Tako je zdaj na Črnem kalu vse drugače kot nekoč. Če so pred leti marsikdaj delavci razočarani razmišljali, da ob takšnem garaškem delu nihče ne bo dočakal upokojitve, so danes takšna razmišljanja povsem odveč. Ljudje delajo ob strojih, zdaj je to res človeka vredno delo in nič več težaško garanje. In ljudje ob strojih lepo zaslužijo. Zato so na stroje navezani in jih cenijo. In navezali so se tudi na svoj kolektiv, kjer imajo zdaj lep kos belega kruha.

P.

Direktor koprške enote Bernard Gabrijelečič in njegova »desna roka« v kamnolomu na Črnem Kalu Edvard Sav

Brez strokovnega kadra ni mogoče dobro in kvalitetno delati

Enota na Ravnah veliko skrbi, če bi si s sodelovanjem centra za izobraževanje pri podjetju vzgojila čimveč strokovnega kadra.

Že nekaj let nazaj primanjkuje enoti kvalificiranih delavcev. Te je kljub velikim prizadevanjem zelo težko dobiti. Koroški kot je malo znan, zato se delavci raje zaposlujejo v mestih, kot sta Celje in Maribor. Od tu so boljše in krajše prometne zveze, zato v Ravne pridejo le še delavci, ki imajo tu prijatelje in znance. Venomer vleče delavce, da se zaposlujejo bližje doma, druge pa za boljše plače v inozemstvo. Zato je fluktuacija močnejša od kadrovanja in število kvalificiranih delavcev se nenehno krči. Poskušali smo z ukom večjega števila vajencev, vendar tudi ta način pridobivanja kvalificirane delovne sile ni dal pravega rezultata. Večji del mladih kvalificiranih delavcev, ki so se izučili obrti pri podjetju, se po vojaščini ne vrne več nazaj in se zaposli kje bližje doma.

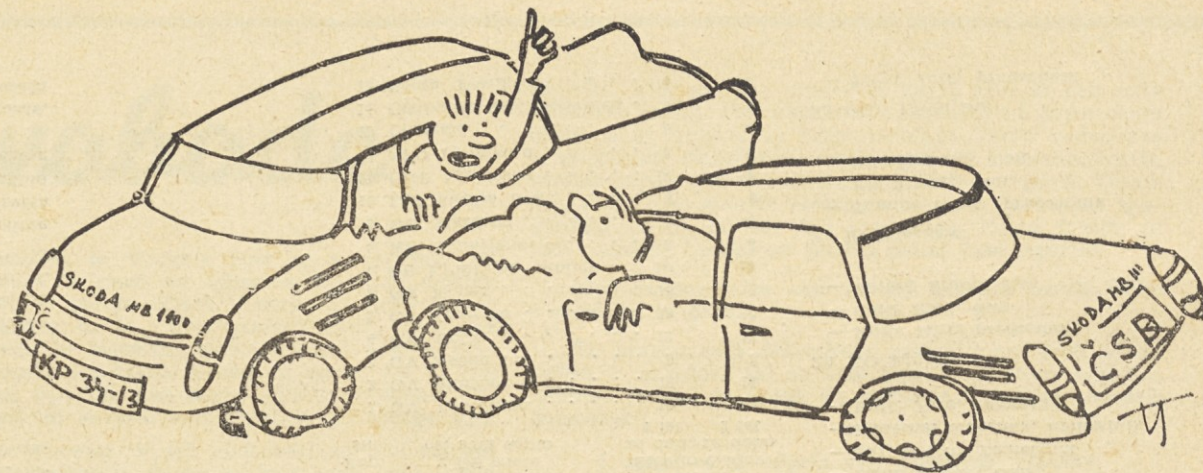
Vse navedene okoliščine so nas silile, da smo začeli sistematično izobraževati delovno silo, ki je že zaposlena pri enoti in vključiti v tečaj čimveč domačinov. Tako smo v soglasju s centrom za izobraževanje organizirali pri enoti številčno močnejši tečaj za pridobitev internih kvalifikacij za PK in KV zidarje in tesarje. V ta tečaj smo vključili vse delavce, ki so že sedaj na delovnih mestih KV delavcev in perspektivne PK delavce. Na posredovanje socialne službe pri občinski skupščini Ravne in zavoda za zaposlovanje smo sprejeli na enoletno priučevanje večje število mladincev. Ti bodo po enoletnem priučevanju postali PK delavci.

Oba tečaja sta zaradi dobre organizacije uspela. Tečajniki so z velikim zanimanjem sledili predavanjem. Kot sami pravijo, so bila predavanja zanimiva in so se dosti novega naučili. Zanimivo pa je to, da je bilo na tečajih več delavcev, ki so že več kot 10 in celo 20 let pri podjetju. Nikoli niso imeli korajže, da bi šli na tečaje izven Raven. Sedaj pa so se brez ugovaranja odločili za tečaj in so ga v poprečju dobro opravili. Praktičen del izpita pa zanje ne bo nikakršen problem.

Če pogledamo številke, smo imeli letos od januarja do marca pri enoti na tečajih 81 delavcev. Ta številka pove, da se je enota velikopotezno lotila izobraževanja in pričakujemo, da si bomo kmalu vzgojili potrebno število ljudi za deficitarne poklice. Enota ima poleg tečajnikov še 33 vajencev, kar predstavlja več kot 10% vseh zaposlenih pri enoti. Dobra izkušnja nas je spodbudila, da bomo v prihodnje organizirali tečaje za perspektivne delavce samo z manjšim številom tečajnikov. Na dopolnilno izobraževanje pa bomo še pošiljali delavce, v kraje, kjer bo to organiziral CI. Izobraževanje tako velikega števila delavcev je veljalo podjetje dosti denarja. Upoštevajoč to, da je enota do sedaj uporabila za izobraževanje malo sredstev iz sklada za izobraževanje in da smo dali potrebno znanje predvse a dolgoletnim članom kolektiva in perspektivnim delavcem, smo brez dvoma dobro in racionalno izkoristili vloženega sredstva.

Ostra konkurenca na tržišču in velike zahteve po kvaliteti nas silijo, da skrbimo za številčen in kvaliteten strokovni kader. Le-ta nam bo omogočil obdržati sloves dobrega in solidnega podjetja.

L. L.

— Kakšna je tretja škoda?

Brzec razbil tovorni avto

Izgubili smo dobrega šoferja in tovariša Alojza Žalca

Reteče, 16. aprila. Na nezavarovanem železniškem prelazu (brez zapornic) v Retečah se je danes okoli 17.45 brzi vlak zaletel v tovarnjak LJ 116-13, ki ga je vozil Alojz Žalec, zaposlen pri gradbenem podjetju Gradis. Tovornjak je bil na tirih, ko je pripeljal vlak.

Žalec, ki je prevažal zemljo, je bil pri vožnji nepreviden in se je na tračnicah znašel prav takrat, ko je iz Jesenic pripeljal brzec. Udarec je bil tako močan, da je tovarnjak dobesedno razpolovilo na dve. Razbitine je vlak vlekel s seboj 200 metrov daleč. Hudo ranjenega Žalca so takoj pripeljali na kirurški oddlek ljubljanske bolnišnice, kjer smo kasneje zvedeli, da je njegovo stanje zelo kritično.

Zakonca Roza in Franjo Dolenc sta bila priči nesreče. Dejala sta: »Delala sva na vrtu, ko je tresčilo; kot bi bomba padla. Pogledala sva proti železnici. Pri križišču železni-

ške proge z našo cesto se je v zrak valil gost oblak prahu. Kasneje sva videla, da se je moralo pripetiti nekaj strašnega, saj je bil tovarnjak popolnoma uničen!«

Na škofjeloški postaji milice smo še zvedeli, da zaradi te nesreče ni prišlo na gorenjski progi do večjih zastojev, saj je poškodovani lokomotivi brzega vlaka priskočila na pomoč druga in odpeljala vlak naprej. Je pa precejšnja škoda na tovarnjaku, ki je popolnoma razdejan in pa na lokomotivi.

Dne 26. aprila je nesrečni šofer umrl. Njegovim svojcem naše iskrene sožalje!

Drobne

Pri ogledu vojnega muzeja na Kalemegdanu v Beogradu sem hotel imponirati svoji ženi z znanjem vojaških veščin. »Tole tu,« s prstom sem pokazal na neko napravo na kolesih, »je stroj za obleganje. Vojščaki so pripeljali to napravo do obzidja, se povzpeli gor in poskakali čez zid ter tako prišli v notranjost gradu!«

V tem trenutku pride čuvaj muzeja in reče: »Ne zadržujte se dosti pri tem! To je samo en oder, ki nam ga je naredil tesar za čiščenje oken!«

Vinski trgovec je bil tak strokovnjak, da si je dal zavzati oči, potem so mu postavili kozarec za kozarcem na mizo, naredil je požirek in ugotovil vrsto in letnik vina.

Po preizkušnji 20 vrst vina so mu vtihotapili kozarec vode. Nagrbnil je čelo, poskusil dvakrat, stresel z glavo in rekel: »Tovariši, prvič v življenju se čutim premaganega. Ne vem, kaj je to. Tega še nisem nikoli pil.«

Potem se je vzravnaval in dodal: »Eno pa vam lahko zagotovim, za vino tega vzorca ne bo mogoče prodajati.«

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

XXXVIII. seje delavskega sveta podjetja z dne 26. marca 1970 v Ljubljani

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje

3. Odobrijo se naslednje investicije, ki niso bile v programu za leto 1970:

— 1 ravnalni stroj REMA RRA 1500 v znesku 2.724.400 Lit za potrebe železokrivnice v Mariboru;

— 2 rezalca OMES tipa T-40 v skupnem znesku 1.392.000 Lit za potrebe železokrivske baze v Ljubljani in Mariboru;

— 2 krivilca OMES tipa P 50 v skupnem znesku 2.166.000 Lit za potrebe železokrivske baze v Ljubljani in Mariboru;

— 1 črpalka WIBAU tipa 45 m³/h prevozno v predvidenem znesku 150.000 DM, ki se bo uporabila pri izvajanju betonskih del na mostovih hitre ceste Vrhnika—Postojna;

Vse zgoraj navedene nabave bodo povečane še za carinske, prevozne in bančne stroške, približno v višini 30 % od nabavne vrednosti.

— 1 telefonska centrala tipa SATC 20/200, izdelek »Iskra« po predvidenem predračunu v višini 104.040,00 N din brez stroškov montaže Centrala bo nabavljena za nadomestitev telefonske centrale v centrali podjetja;

— 1 kladivni drobilcec tipa BL 5 proizvod SGP »Slovenija ceste«, v znesku 80.000 din za potrebe kamnoloma Črni kal. Stroj bo nabavljen iz sredstev poslovne enote Koper;

— za gradbena dela pri podaljšanju obratne hale v dolžini 20 m se odobri znesek ca 190.000 din;

— za gradbena dela in ureditev poti pri postavitvi 4 silosov za cement kapacitete po 500 ton se odobri znesek 250.000 din;

Za izvajanje gradbenih del (zadnji in predzadnji odstavek) naj tehnična služba centrala odda dela najugodnejšemu ponudniku.

— za vse obrate se odobri naslovne spiske investicij po kvartalnih za leto 1970 in sicer:

s tem, da se takoj pristopi k realizaciji nabav, ki so v spisku za drugi kvartal. Za vse ostale nabave pa se lahko sklepa pogodbe dobavo po predvidenih kvartalnih;

— kolikor imajo obrati v programu uvoz strojev, za katera so potrebna devizna sredstva, se bodo le-ta obračunavala ob nakupu po tržni ceni t.j. nominalna vrednost, povečana za 10 do 15 %;

— lesnemu obratu Skofja Loka se odobri naslovni spisek strojev iz uvoza v skupnem znesku 94.243 DM, in sicer zato, ker je dana možnost kreditiranja za dobo treh let in obrestno mero 8 %;

— prikolica za gramoz za potrebe strojno prometnega obrata v znesku 30.000.

4. Delavski svet sprejme statut podjetja, ki ga je v osnutku dal v obravnavo dne 12. 2. 1970. z naslednjimi dopolnitvami in spremembami:

v VIII. poglavju naj se doda nov odstavek, ki se glasi: »Pri evidentiranju kandidatov za organe upravljanja v podjetju aktivno sodelujejo sindikalna organizacija in druge družbene politične organizacije, ki so v podjetju«.

V 7. členu naj se besedilo predmeta poslovanja pod tč. č) spremeni tako, da se glasi:

»č) opravljanje stavbno ključavničarskih del z izdelovanjem in montažo jeklenih konstrukcij, krovsko-izolaterska kleparska dela, generalna, srednja in tekoča popravila gradbenih strojev, naprav in transportnih sredstev, izdelava gradbenih strojev, naprav in opreme, strojno obdelovalne storitve, storitve pleskarskih, steklarskih ter teracerskih dejavnosti«.

V 11. členu naj se pod tč. a) navede samo beseda »gradbene«, namesto »gradbena vodstva in gradbišča«.

V 42. členu naj se doda novi odstavek, ki se glasi:

»V delavski svet podjetja, delavski svet poslovne enote oziroma svet enote ter njihove kolektivne izvršilne organe ne more biti izvoljen nihče več kot dvakrat zaporedoma.«

V 50. členu naj se doda novi odstavek, ki se glasi:

»Sestanek delovne skupnosti lahko skliče tudi sindikalna organizacija.«

V 74. členu naj se črta drugi in tretji odstavek.

V 75. členu naj se besede »z javnim glasovanjem« zamenjajo z besedami »s tajnim glasovanjem«.

V 80. členu naj se doda stavek, ki se glasi: » — skrbijo, da se izpolnjujejo samoupravni sporazumi.«

V 83. členu naj se doda novi odstavek, ki se glasi:

»Prav tako je treba inormirati delovno skupnost z ustreznimi informacijskimi sredstvi po sklepih in predlogih, ki jih je sprejel kolektivni izvršilni organ.«

V 85. členu naj se doda novi odstavek, ki se glasi:

»Kolektivni izvršilni organi morajo poročati o svojem delu delavskemu svetu dvakrat na leto.«

V 87. členu naj se pod tč. a) doda:

»... ter planske cene osnovnih materialov.«

V istem členu naj se tč. b) spremeni tako, da se glasi:

»b) spremlja razporejanje mehanizacije in dispozicijo materiala, razporejanja kadra, razporeditev del v posameznih enotah in odloča o sporih;«

Spremeni se tč. c) v istem členu, tako da se glasi:

»c) na podlagi programa in smernic delavskega sveta spremlja prevzemanje del v inozemstvu in razporeditev kadrov za izvajanje takih del;«

V tč. b) istega člena se namesto besede »odloča« vstavi beseda »spremlja«.

Doda se nove točke v istem členu, ki se glasijo:

»— daje delavskemu svetu v potrditev kalkulatивne osnove osebnih dohodkov, normative dela in normative materiala;«

»— odobrava kilometrine upravičencem za uporabo privatnih osebnih vozil v službene namene.«

V 89. členu naj se doda novi stavek, ki se glasi:

»— sklepa o izplačilu odškodnine zaradi poškodbe pri delu.«

V 91. členu naj se popravi število »4« na »6«.

V 93. členu naj se doda stavek:

»— predlaga delavskemu svetu pristop v članstvo pri zbornicah, združenjih in podobnih institucijah.«

V istem členu naj se črta zadnji stavek.

V 97. členu naj se doda novi odstavek, ki se glasi:

»Enota, ki ima manj kot 40 zaposlenih, ne voli delavskega sveta enote in predstavlja celotna delovna skupnost enote delavski svet.«

V 98. členu naj se stavek dopolni z besedami: »vendar na manj kot 15«.

V 101. členu naj se v drugem odstavku vnesejo besede:

»ter vodje oddelkov pri enoti.«

Doda se v istem členu novi odstavek, ki se glasi:

»Predsednik delavskega sveta enote je dolžan vabiti na sejo tudi predsednika sindikalne organizacije v enoti.«

V 102. členu naj se dodajo besede: »ter na zahtevo sindikalne organizacije v enoti.«

V 107. členu naj se doda besedilo:

»— komisija za narodno obrambo.«

V 113. členu in v naslovu poglavja naj se črtajo besede:

»in obračunske enote.«

V 132. členu naj se na koncu odstavka dodajo besede:

»... s tajnim glasovanjem.«

V 141. členu naj se dodajo besede:

»— sklicuje strokovni kolegij enote.«

V istem členu se črta zadnji odstavek.

V 176. členu se med besedi »podjetja ... združujejo« doda beseda »lahko«.

V 197. členu v 3. vrsti se namesto besede »sklene« vstavi besedi »mora skleniti«.

V 129. členu se črta stavek:

»— če poslovna enota, ki jo vodi, v določenem časovnem razdobju ni izpolnila svojih nalog po gospodarskem načrtu.«

V 207. členu se črtajo drugi, tretji, četrti in peti odstavek.

V 223. členu se doda:

»24. pravilnik o požarni varnosti«

»25. pravilnik o osebnih zaščitnih sredstvih.«

V 227. členu se na koncu 2. odstavka doda novi odstavek, ki se glasi:

»Za dan objave velja datum, ki ga ima obvestilo iz prejšnjega odstavka.«

228. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Za avtentično razlago statuta in drugih splošnih aktov je pristojen delavski svet podjetja.«

V 230. členu se doda novi odstavek, ki se glasi:

»Mandat članov delavskega sveta podjetja, delavskih svetov enot oziroma svetov enot, članov upravnega odbora podjetja in upravnih odborov enot in vseh izvoljenih komisij

preneha z izvolitvijo organov upravljanja po tem statutu.»

V statutu naj se povsod namesto besed »šef poslovne enote« napiše »direktor poslovne enote«

5. Po določilih 70. člena statuta podjetja in na podlagi zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah sklene delavski svet podjetja, da razpišejo volitve članov delavskega sveta podjetja in delavskih svetov poslovnih enot oz. svetov enot.

Volitve bodo dne 24. aprila 1970.

Skladno z določili statuta podjetja se v delavski svet podjetja izvolijo člani po volilnih enotah in sicer:

Zap. št.	Volilna enota	Število članov za DSP	
		za dobo 4 let	za dobo 2 let
1.	GV Ljubljana	2	2
2.	GV Maribor	3	3
3.	GV Ravne	1	1
4.	GV Celje	2	2
5.	GV Jesenice	2	2
6.	GR Koper	1	1
7.	GR Ljubljana-okolica	1	1
8.	KO Ljubljana	1	1
9.	KO Maribor	1	1
10.	OGP Ljubljana	1	1
11.	LIO Škofja Loka	1	1
12.	SPO Ljubljana	1	1
13.	Enota Frankfurt	1	1
14.	Projektivni biro, centrala, železokrivnica, uprava delavskih domov, uprava stanovanjskih hiš	2	2

V delavski svet enot oz. svete enot izvolijo člani delovne skupnosti naslednje število članov:

Zap. št.	v DS enote oz. svet enote	Enota Število članov	
		za dobo 4 let	za dobo 2 let
1.	GV Ljubljana	13	13
2.	GV Maribor	15	15
3.	GV Ravne	9	9
4.	GV Celje	12	12
5.	GV Jesenice	10	10
6.	GR Koper	10	10
7.	GR Ljubljana okolica	10	10
8.	KO Ljubljana	8	8
9.	KO Maribor	8	8
10.	LIO Škofja Loka	8	8
11.	OGP Ljubljana	10	10
12.	SPO Ljubljana	8	8
13.	Centrala	6	6
14.	Centralna železokrivnica	5	5
15.	Enota Frankfurt	5	5

V volilne komisije se imenujejo naslednji člani:

Za GV Ljubljana:

- Koršič Rudi, predsednik
- Oblak Majda, član
- Čuk Danica, član

Za GV Maribor:

- Pukšič Jože, predsednik
- Kavčič Ančka, član
- Šteineker Albert, član
- Gruden Anton, namestnik
- Babič Rupert, namestnik
- Zajšek Martin, namestnik

Za GV Ravne:

- Gabrovec Bogomir, predsednik
- Plešnik Ivanka, član
- Stačnik Regina, član

Za GV Celje:

- Praprotnik Vida, predsednik
- Juvanc Pavla, član
- Koprivec Ignac, član

Za GV Jesenice:

- Ambrožič Marica, predsednik
- Abruč Ladislav, član
- Jeločnik Marija, član

Za GR Koper:

- Umek Vlado, predsednik
- Jakominič Mila, član
- Bastalič Ilija, član

Za GR Ljubljana okolica:

- Plemelj Janez, predsednik
- Damjan Viktor, član
- Kalin Viktor, član
- Fartek Oto, namestnik
- Mesesnel Nevenka, namestnik
- Rožič Jure, namestnik

Za KO Ljubljana:

- Košir Miro, predsednik
- Cetič Rudi, član
- Verbič Anton, član

Za KO Maribor:

- Tominc Franc, predsednik
- Kiš Stefan, član
- Britvič Neža, član

Za OGP Ljubljana:

- Sever Jože, predsednik

- Zorko Martin, član
- Kotnik Vera, član

Za LIO Skofja Loka:

- Florjančič Vinko, predsednik
- Jagodič Danica, član
- Mrak Kristina, član
- Jenko Pavel, namestnik
- Brdnik Peter, namestnik
- Miklavčič Pavle, namestnik

Za SPO Ljubljana:

- Novinc Vinko, predsednik
- Mlakar Hilda, član
- Zavadlal Zdravko, član

Za enoto Frankfurt:

- Arnuš Franc, predsednik
- Markuš Roman, član
- Pieteršek Miloš, član

Za projektivni biro, centralo, železokrivnico, upravo delavskih domov in upravo stanovanjskih hiš:

- Kunej Peter, predsednik
- Leben Ivo, član
- Demšar Marija, član

Isti člani se imenujejo tudi v volilno komisijo podjetja.

V komisijo za volilni imenik se imenujejo:

Za GV Ljubljana:

- Grile Ivan, predsednik
- Lisjak Marija, član
- Erjavec Francka, član

Za GV Maribor:

- Gajšt Ivan, predsednik
- Ozvaldič Jelica, član
- Lesjak Lojzka, član

Za GV Rayne:

- Lihteneger Ludvik, predsednik
- Bolte Jože, član
- Sonjak Mira, član

Za GV Celje:

- Kopušar Marjan, predsednik
- Turnšek Zinka, član
- Košir Bogomir, član

Za GV Jesenice:

- Tarman Ljuba, predsednik
- Kucko Cilka, član
- Rogelja Dora, član

Za GR Koper:

- Zevnik Miroslav, predsednik
- Mrak Marija, član
- Handžić Sinan, član

Za GV Ljubljana okolica:

- Drnovšek Emilija, predsednik
- Sulič Nada, član
- Kocjančič Marija, član

Za KO Ljubljana:

- Rakun Franc, predsednik
- Simnovec Marjeta, član
- Plazar Jože, član

Za KO Maribor:

- Stropnik Valter, predsednik
- Smid Anton, član
- Keršič Eva, član

Za OGP Ljubljana:

- Pižent Martin, predsednik
- Jarh Božena, član
- Saje Stane, član

Za LIO Skofja Loka:

- Kumer Franc, predsednik
- Poljanec Mojca, član
- Retelj Pavla, član

Za SPO Ljubljana:

- Zaviršek Marina, predsednik
- Zontar Avgust, član
- Zvab Ivanka, član

Za enoto Frankfurt:

- Jeršan Jernej, predsednik
- Percač Ivan, član
- Ukmar Božidar, član

Za projektivni biro, centralo, železokrivnico, upravo delavskih domov in upravo stanovanjskih hiš:

- Capuder Mila, predsednik
- Tome Ljuba, član
- Webra Bruno, član

Za predlaganje in določanje kandidatov na zbore delovnih ljudi bodo sklicani zbori po volilnih enotah najkasneje do vključno 14. aprila 1970.

Zbore po volilnih enotah vodi do izvolitve predsedstva zbora član delavskega sveta podjetja iz enote, ki predstavlja volilno enoto. Zbori se morajo sklicati najkasneje tri dni pred dnevom zbora.

Za volilno enoto biro za projektiranje, centrala, železokrivnica, uprava delavskih

domov in uprava stanovanjskih hiš bo vodil zbor do izvolitve predsedstva tov. Dolenc Drago, dipl. ing.

Za volilno enoto v Frankfurtu bo vodil zbor do izvolitve predsedstva tov. Božnik Karel.

Ce bo sklicanih več zborov za eno volilno enoto za predlaganje kandidatov za člane delavskega sveta podjetja, predlagajo na teh zbora samo eno kandidatno listo, ki jo sestavljajo kandidati, predlagani na vsakem posameznem zboru.

Za predlaganje kandidatov za člane delavskega sveta enote oz. sveta enote, se sklicujejo zbori delovnih ljudi do istega roka, kot je določen za predlaganje kandidatov za člane delavskega sveta podjetja.

6. Delavski svet odobri sredstva za varstvo pri delu za leto 1970 v višini 1.491.611 dinarjev.

Nadalje sprejme delavski svet sklep, da se takoj ob nastopu na delo dodeli vsakemu delavcu v podjetju osebno varovalno opremo in sicer: delovne čevlje z jekleno kapico, delovno (varovalno) obleko, rokavice in čelado. V kovinskih obratih pa tudi varovalna očala. Postopoma je nabavljati garderobne omare, v katerih bodo primerno shranjena varovalna sredstva posameznika.

7. Delavski svet potrdi predračun centra za izobraževanje za leto 1970 v znesku 2.194.542 din po specifikaciji, ki je bila predložena.

8. Delavski svet potrdi predlog upravnega odbora počitniških domov, da se od 1. 4. 1970 povišajo cene v počitniških domovih »Gradisa« in sicer:

	din
Cene enega oskrbovalnega dne za bivanje v domu nepretgoma več kot 3 polne dni	30.00
Za bivanje v domu manj kot 3 polne polne dni	30.00
Za nozemske goste nepretgoma več kot 3 polne dni	40.00
Za inozemske goste za bivanje manj kot 3 polne dni	45.00

Od gornjih cen se računa otrokom do vključno 7 leta starosti polovične cene.

9. Za počitniški dom Ankaran se nabavi:

	din
— 1 kom. hladilna omara 500 lit	5.000
— 1 kom. lupilec za krompir	1.300
— zamenja se motor pri centrifugi	670
Za počitniški dom na Pohorju:	
— 1 kom. hladilnik 140 lit	1.470

Za počitniški dom v Poreču:

— 1 kom. električni bojler 120 lit	780
Skupaj:	9.220

10. Delavski svet podjetja sprejme razvojni načrt obrambnih priprav za ljubljansko področje za obdobje 1971 do 1975 v višini 269.468 din.

11. Delavski svet se strinja, da pristopi podjetje k sporazumu grupe proizvajalcev gradbenih in rudarskih strojev pri zvezni gospodarski zbornici s tem, da nosita stroške po vsakoletnem predračunu obrata v Ljubljani in Mariboru.

Predsednik DSP:

Janez Kuštrin, l. r.

Važnejši sklepi poslovnih enot

■ Obrat gradbenih polizdelkov: XVII. redna seja delavskega sveta.

— DS je sklenil, da se deli ostanek skladov po bilanci za leto 1969 takole:

Sklad skupne porabe obrata din 172.895 se uporabi za regres za vožnjo, dotacijo sindikalni podružnici, posojila za individualno gradnjo stanovanj, anuitete od posojil in razno v letu 1970.

Poslovni sklad za osnovna sredstva 231.668 din se deli: za izplačilo OD po bilanci 100.000 dinarjev v poslovni sklad za osn. sredstva 131.668 din.

— Organizaciji sindikalne podružnice OGP se odobri dotacija v znesku 21.500 din.

Denar se nakaže iz sklada sredstev skupne porabe.

— Račun komunalnega podjetja Zale v znesku din 1.460 din pogrebni stroški za pok. člana kolektiva tov. Okarovič Mujaga — se poravnava iz sklada skupne porabe.

— Skladno s spremembami pravilnika o povračilu stroškov za službena potovanja, sprejetimi na zasedanju DS podjetja dne 12. 2. 1970. pod št. 7 zapisnika, sprejme DS — OGP naslednji dodatek k členu 8:

Stroški za prenočišče se povrnejo delavcu v višini predloženega računa, vendar maks. 15 din na dan.

Delavcu pripade 0,7 dnevnice tudi za proste dneve, če dela na terenu 8 ur dan pred in dan po prostem dnevu. Če bi po službeni potrebi na prost dan moral delati, pa zaradi privatnih razlogov delo odkloni, mu dnevnic za prosti dan ne pripada.

Za delo v drugih republikah se prizna vsem delavcem cela dnevnic.

— Za vzorno urejenost skladišča materiala se skladiščnika tov. Zver Stefana nagradi z zneskom 500 din.

■ Gradbeno vodstvo Ljubljana — VIII. seja delavskega sveta.

— DS je obravnaval poročilo o letni bilanci; ta sredstva razdelil takole:

Iz sredstev, namenjenih za poslovni sklad, se je predvidel za investicijske nabave znesek 10.000 din, kot prispevek za gradnjo Gradisove poslov. zgradbe pa 150.000 din.

Iz sredstev, namenjenih v sklad skupne porabe, je namensko predvideti: za sofinanciranje pri gradnji novega samskega doma v Ljubljani 200.000 din, za dotacijo sindikalni podružnici 30.000 din, za izplačilo K-15 50.000. Preostali del sredstev v višini dinarjev 507.234 je izplačati delavcem, ki so bili zaposleni na gradbenem vodstvu Ljubljana v letu 1969, po istih osnovah, ki so veljale za izplačilo presežka osebnih dohodkov v lanskem letu.

Presežek osebnih dohodkov je izplačati delavcem do 15. 4. 1970.

— Opozoriti je vse sektorje in obrate gradbenega vodstva, da je dosledno objavljati sklepe del. sveta gradbenega vodstva in ostalih organov upravljanja na oglasnih deskah na posameznih gradbiščih in obratih.

— DS je potrdil plan gradbenega vodstva za leto 1970 v naslednji višini:

	din
gradbena dela	40.000.000
obratniška dela	30.000.000
skupaj	70.000.000
skupaj	70.000.000

— V zvezi s plačevanjem izrednega prispevka za zdravstveno zavarovanje delavcev se sklene, da se 50 % tega prispevka krije iz os. dohodkov poslovne enote, 50 % pa plačajo zavarovanci.

Gradbeno vodstvo Jesenice — IV. redna seja delavskega sveta.

— Delavski svet potrdi zaključni finančni obračun poslovne enote za leto 1969 ter določi, da se iz ostanka čistega dohodka po delitvenem razmerju, ki je na razpolago za delitev neizplačanih osebnih dohodkov za leto 1969 razdeli kvota 25 milj. S din za osebne dohodke. Razlika do 33 milj. S din pa se prenese na sklad skupne porabe. Razlika osebnih dohodkov je treba izplačati čimprej.

Sredstva skladov se delno namenijo za gradnjo samskega bloka v Kranju.

Sredstva, pridobljena od rabata materialov, se namenijo za obratna sredstva.

— Jubilantoma — 50-letnikoma se odobri spominsko darilo v vrednosti: Tomo Benjak 150 din, Lucija Beguš 100 din.

— Upokojencu Jožetu Rakarju se odobri spominsko darilo v vrednosti 500 din.

— Prošnje za družinsko stanovanje tov. Novkoviča Mileta, Filipoviča Branka, Hrkica Catiba se odstopijo stanovanjski komisiji, katera jih obdrži v evidenci. Trenutno družinskih stanovanj nimamo na razpolago.

— Na dolgoletno prošnjo Mabiča Marka za družinsko stanovanje v Kranju je naročeno enodružinsko stanovanje v stolpnici (pri Vodovodnem stolpu) v Kranju. Sklenjena je pismena pogodba. Stanovanje bo vseljivo v začetku julija 1970.

— Za ing. Eržena Jožeta se pri upravnem odboru podjetja predlaga odobritev uporabe osebnega avtomobila v službene namene in povrnitev kilometrine, in sicer mesečno do 300 km od 16. 2. 1970 dalje.

— Za gradnjo kulturnih športnih objektov na Jesenicah se odobri prispevek na zaposlenega 70 din v letu 1970 in 1971.

■ Gradbeno vodstvo Ravne na Koroškem — 30. redna seja delavskega sveta:

— Člani kolektiva, ki si gradijo lastna stanovanja, imajo naslednje ugodnosti:

a) material se nudi po nabavni ceni fco gradnja,

b) material oz. inventar, potreben za gradnjo, se bo nudil po ustreznem ceniku, vendar po polovični ceni,

c) za izvršene usluge pri gradnji se obračunavajo ure po naslednjih tarifah:

za KV delavce	12.— din/ura
za PK delavce	8.— din/ura
za NK delavce	7.— din/ura

č) Morebitne obrtniške usluge se obračunavajo po fakturah, vendar brez režijskega pribitka.

d) Graditelji lastnih stanovanj naj prej zaprosijo PE za izvršitev uslug, ne pa samo za prodajo materiala, ker bo PE organizirala skupino za izvrševanje takih uslug.

e) Kreditiranje uslug in prodaje materiala pod tč a-d ni dovoljeno.

— Za športno in kulturno dejavnost se sprejme obveznost, da se v obliki prispevka iz OD v višini 0,8 % od izplačanih neto OD v letu 1969. Ta obveznost se poračuna z ustreznim skladom pri krajevni skupnosti občine Ravne.

Ko še ni bilo svobode

1. maj — naš največji delavski praznik z veseljem praznujemo v naši svobodni domovini. Marsikdo od naših mladih pa ne ve, kako težko je bilo praznovati ta praznik v stari predaprilski Jugoslaviji, posebno težko pa v krajih, kjer jih je tlačil fašistični škorenj. Delavci so se v težkih razmerah borili za vsakdanji kruh, da bi nasitili svoje lačne otroke, po drugi strani pa so mogotci bili siti belega kruha.

Da bi si obudili spomin na te težke čase, sem na predlog urednika prosila nekatere člane našega kolektiva, da bi mi opisali svoj vesel ali žalosten prvomajski dogodek.

Obsojen na smrt

Ludvik Mahnič je zaposlen v kovinskih obratih v Ljubljani: Leta 1943 meseca maja sem kot vojni begunec emigriral v Ljubljano ter sem bil zaradi tega od fašistične vlade obsojen na smrt.

V Ljubljani, kjer sem se nastanil, so me prijeli in poslali pred vojno sodišče v Trst, od koder sem bil poslan v taborišče na Sicilijo. To je bil moj najbolj grenak dan v življenju.

Najbolj vesel 1. maj pa je bil, ko sem se v osvobodjeni Slavoniji leta 1945 pripravljal za ofenzivo na Zagreb. V prvih dneh maja je bil Zagreb osvobojen in odšel sem srečen z našo armado proti beli Ljubljani, da bi jo osvobodili izpod tujčevega jarma.

Mala Moskva

Martin Pižent, obrat gradbenih polizdelkov: Leta 1936 sem bil zaposlen na žagi v Podnanosu pri Vipavi. S sode-

lavcema Bratušem in Vovkom smo se pripravljali na praznik 1. maja in risali na odpadne parketne deščice srp in kladivo in parole »Živel 1. maj«. Te deščice smo razmetali naokrog, da bi s tem spomnili ljudi, da je naš praznik. Seveda je fašistična policija takoj pričela preiskave ter zaprla sodelavca Vovka in mene. Ko so me po nekaj dneh izpustili, sem moral oditi k vojakom.

V spominu mi je ostal tudi dogodek iz Podrage, kjer pretežno žive Slovenci. V tej mali vasi so bili vaščani tako enotnega mišljenja, da so tej vasi rekli tudi »mala Moskva«. Pred 1. majem so fantje kurili kresove na Nanosu, pri tem pa smo peli slovenske pesmi. Brat pokojnega heroja Vojka nam je dajal signale, če je pretiila nevarnost od karabinerjev. Če smo dobili tak njegov znak, smo po malih skupinah odhajali ipo skrivnih poteh v dolino in »popolnoma nedolžni« odšli spat. Večkrat se spominjam teh prešernih podvigov slovenskih fantov v teh zaslužjenih primorskih krajih in smo bili presrečni, če so nam taki podvigi uspeli. Tovariš Vojko je večkrat organiziral sestanke s slovenskimi fanti, od katerih je večina nas odšla v partizane za svobodo slovenskega naroda izpod fašističnega jarma.

In pripeli smo si rdeče nageljne

Franc Gruden, zaposlen v obratu gradbenih polizdelkov: V stari Jugoslaviji sem bil član organizacije UDR (Udruženje delavskih rediteljev). V naši skupini sem bil trobentač. Naša naloga je bila, da smo delali propagando na raznih delavskih shodih in prireditvah, kot npr. v Zagorju, Celju, Šoštariju, Logatcu, Jesenicah itd. Ko se je bližal praznik delavcev, smo se organizirano zbirali na

Rožniku, kjer smo na predvečer kurili kres in peli naše slovenske pesmi. Vsi udeleženci smo imeli na prsih rdeče nageljne in trakove za razpoznavanje. Skoro vedno nas je preganjala starojugoslovanska policija in žandarmerija, vendar popolnoma nas niso mogli nikdar pregnati. Včasih smo imeli tudi manjše pretepe s policijo, vendar ne spominjam se, da bi bilo kaj resnejšega. Nekaj fantov so tudi pozaprl, vendar so jih čez nekaj časa izpustili.

Med okupacijo pa smo za naš praznik trosili listke s parolami in gesli.

Ta praznovanja delavskega praznika mi bodo ostala vedno v spominu, saj so bila lepa in obenem nevarna, mladina pa naj se veseli, da praznuje 1. maj v svobodni domovini.

1. maja so se odprla vrata goriških zaporov

Avzug Žontar, zaposlen v strojno-prometnem obratu: Že kot vajenec avtomehanične stroke sem v letih 1930—1933 kot član socialdemokratske stranke sodeloval pri proslavah 1. maja v Gradcu. Ker se je takrat politično mišljenje Avstrijcev že močno nagibalo na hitlerjansko stran, sem bil kot tujec nezazelen.

V II. svetovni vojni sem bil kot borec II. bataljona jeniško-bohinjskega odreda v tako imenovani »velikonočni« hajki pri reševanju ranjenega tovariša, zajet od okupatorja. Kot po nekakšnem čudežu sem ostal živ in odpeljali so me v zapor mesta Gorice. Bližal se je 1. maj leta 1945. Pod strašnim pritiskom naše osvobodilne vojske in zavezniške armade je moral okupator v noči zadnjega aprila in 1. maja zapustiti Gorico. Tisto noč so se odprla tudi vrata goriškega zapora in vsi politični jetniki, imenovani »banditi«, smo zagledali prostost. Dne 1. maja 1945 sem se že javil komandi mesta v Solkanu.

Za mene je bil ta 1. maj ne samo praznik vseh delovnih ljudi sveta, temveč tudi praznik zlate svobode.

N. P.

Odpiramo nova delovna mesta

Psiholog v delovni organizaciji — Kratek intervju

Delovno področje psihologa v delovni organizaciji je odvisno od stopnje organiziranosti podjetja, od števila zaposlenih in še od obstoječega upravnno-organizacijske strokovnega kadra. Delovna organizacija mu lahko z ozirom na potrebe določi delovno mesto v sklopu kadrovske službe ali pa v organizacijsko-tehničnem oddelku, kar zopet vpliva na značaj njegovega dela.

Kaj pravi Hedvika Virant, dipl. psiholog o nalogah psihologa v podjetju?

Naloge dela na sedanji stopnji razvoja določajo predvsem psihosocialni problemi pri prilagajanju naših delavcev, ki prihajajo iz podeželja in iz drugih republik in s tem povezana visoka fluktuacija teh delavcev, delovni pogoji in potrebe po zaposlovanju in vzgajanju kvalificiranega kadra ter splošna težnja, da naj postaneta v delovni organizaciji človek in njegova zadovoljnost prvenstvena in temeljna vrednota.

Začeli ste orati ledino, kako in kje boste začeli?

Vsak začetek je težak, mislim, da bom morala na podlagi analize delovnih mest, poznavanju zahtev poklica, posebnosti ter znanja ljudi, ki jim je izobraževanje namenjeno, uspešno sodelovati pri izbiri kandidatov za izobraževanje, pri določanju metod usposabljanja, programiranju ter uporabi metod za preverjanje rezultatov poklicnega usposabljanja. Zlasti pa bom sodelovala pri vključevanju novih delavcev, vajencev in študentov.

Ali vključevanje mladine in sploh mlajših kadrov zahteva posebne metode dela pri sprejemu?

Prav gotovo. Delamo po principu pravi človek na pravo mesto. Pri tem pa uporabljamo ustrezne metode in tehnike izbire. Med kandidati izberemo najprimernejše ter spremljamo njihov učni uspeh ter vključevanje v delovno organizacijo. Razvrščamo delavce znotraj delovne organizacije po strokovni kvalifikaciji, sposobnostih in nagnjenjih. Statistika kaže, da je v prvi dobi zaposlitve novih delavcev fluktuacija zelo močna. Ta fluktuacija prihaja od tod, ker se delavci, ki prihajajo s podeželja in drugih republik, težje prilagajajo novim življenjskim in delovnim razmeram. Težave so povezane z nujnostjo tehnične, socialne in psihološke prilagoditve novim razmeram. Novi delavec se mora privaditi stroju, delu v določenem času, tempu delitvi dela in se mora ravnati po navodilih delovodje. Živi v okolju, kjer prihaja do novih medosebnih odnosov, prisvojitvi si mora nove vrednote in razviti nove potrebe. Na psiholoških osnovah organizirana služba sprejemanja in uvajanja lahko olajša in pospeši proces prilagoditve in vključitve v delovni organizaciji in s tem odpravlja ali pa vsaj omili različne težave, ki so v zvezi s tem procesom.

Ali skrb za ljudi sodi tudi med naloge psihologa?

Med glavne naloge sodi tudi skrb za ljudi. Ta naj se ne omejuje le na materialno plat življenja delavca, temveč naj vključuje tudi druge osebne probleme delavcev, v katere zabreduje. Med temi so najpomembnejši medosebni odnosi v delovni organizaciji, ki v veliki meri vplivajo na delovno vzdušje in v zvezi s tem tudi na produktivnost dela. Posvetovalnica za delavce, kjer sodelujejo različni strokovnjaki: zdravnik, socialni delavec, psiholog, pravnik in kadrovska služba, lahko v veliki meri pripomore k izboljšanju medsebojnih odcij delovnih mest v skladu s potrebami delovne organizacije.

Ta kratek opis nalog seveda ne izključuje možnosti, da sodeluje z ostalimi strokovnimi službami pri raziskavi vzrokov fluktuacije in absentizma, delovnega vzdušja, nezgod pri delu, opisu in sistemizaciji delovnih mest v skladu s potrebami delovne organizacije.

Delovne dolžnosti psihologa naj bodo prilagojene pogojem dela ter možnostim, da postopno rešuje probleme, ki spadajo v njegovo področje. Spočetka naj bi se delo omejilo na reševanje najbolj kritičnih vprašanj, kasneje bi pa moralo preiti v sistematično izbiro kadra, opazovanje, zbiranje podatkov, analizo pojavov in pripravljane predlogov za izboljšanje dela.

Pogodbe za avtocesto so podpisane

Investitor želi, da bi bil cestni odsek Vrhnika—Postojna usposobljen za promet že na jesen 1972

V torek, 7. aprila, je bila sejna dvorana gospodarske zbornice Slovenije polna skoraj do zadnjega kotička. Če bi sklepali po obrazih navzočih, bi morda rekli, da so se gradbinci zbrali na kakšnem pomembnem posvetovanju, saj si lahko tu videl kar precej gradbeniških »veličin«, ne samo iz Slovenije, marveč tudi iz drugih republik. No, tokrat ni šlo za nikakršen plenum ali navadno »sejo«, marveč so se številni predstavniki gradbenih podjetij in združenj zbrali k podpisovanju pogodb za gradnjo cestnega odseka Vrhnika—Postojna.

Razen predstavnikov skopskega podjetja »Mavrovo« so bili pri podpisu navzoči tudi predstavniki združenja »Jugoslavija-put« iz Beograda in seveda še oba slovenska graditelja — GIPOSS ter GAST. Tako kot drugi je bil tudi GAST zastopan polnoštevno, med predstavniki te gradbene skupacije je bil navzoč tudi glavni direktor našega kolektiva ing. Hugo Keržan.

Uvodoma je zbrane predstavnike slovenske in jugoslovanske gradbene operativne, ki bo gradila prvi odsek hitre slovenske ceste, pozdravil direktor republiškega cestnega sklada SRS ing. Lojze Blenkuš. Potem ko je izrazil zadovoljstvo, da so se vsi zbrali polnoštevno in izrazil tudi prepričanje, da bodo slovenski oziroma jugoslovanski gradbinci tudi na cestnem odseku Vrhnika—Postojna upravičili svoj sloves ter dosegli pomembno delovno zmago, so se začeli pogovori o nekaterih konkretnih zadevah v zvezi z gradnjo odseka Vrhnika—Postojna.

Direktor cestnega sklada SRS ing. Lojze Blenkuš je predstavnike gradbene operativne seznanil s nekaterimi načrti, ki jih imajo v cestnem skladu Slovenije. Tako so se dogovorili, da bil slavnostni začetek del na odseku Vrhnika—Postojna predvidoma okrog prvomajskih praznikov, bodisi nekaj dni pred ali pa tudi nekaj dni po prvem maju. Na trasi je bilo v prvih dneh aprila namreč še skoraj pol metra snega, zato je »start« ob prvomajskih praznikih povsem upravičen in pravilen. Govorili so tudi o avansih, ki jih bo investitor nakazal graditeljem ceste Vrhnika—Postojna, o stikih med gradbeno operativno in investitorjem med samo gradnjo, o cenah gradbenega materiala, kontroli kvalitete in drugih tekočih ter aktualnih vprašanjih.

Tudi na sestanku ob podpisovanju pogodb je direktor cestnega sklada SRS izrazil upanje in tudi prepričanje, da bo cesta Vrhnika—Postojna izgotovljena nekaj prej kot v 30 mesecih, tako da ne bo morda prezgodnje zimske nevšečnosti, ki lahko nastopijo že v novembru, kakor koli zavre zaključnih del in s tem usposobitve ceste za promet do zime 1972. Nedvomno je zdaj na trasi zbrana dovolj močna in sposobna udarna sila, ki lahko vsa dela opravi do poltja ali vsaj do zgodnje jeseni 1972, tako da bo možno še v ugodnih vremenskih razmerah dokončati vsa asfaltna in druga dela na cesti. Seveda

pa bo treba — kar je tudi v pogovoru poudaril ing. Blenkuš — že takoj skraja pošteno zavihati rokave in na široko odpreti dela na vseh področjih, kar še zlasti velja za gradnjo nekaterih objektov, predvsem mostov, nadvozov in viaduktov. Izkušnje iz preteklosti nas prav dobro uče in tudi svarijo, da lahko prav na objektih nastanejo zamude, s tem pa seveda pride do zamud na celotni trasi, ki brez dograjenih objektov — v konkretnem primeru viaduktov — ni usposobljena za promet. To dejstvo nalaga še zlasti velike obveznosti našemu kolektivu, ki je član združenja GAST, saj vemo, da ima prečvsem GAST, skupaj z združenjem GIPOSS, na ramenih gradnjo največjih in najzahtevnejših objektov, med drugim velikega viadukta pri »ravbarkomandi«.

Na več vprašanj je ing. Lojze Blenkuš še opomnil izvajalce, da pri transportu strojev, gradbenega materiala in goriv ne smejo preveč računati na sedanjo cesto Ljubljana—Postojna, marveč se bo treba pretežno orientirati na železnico kakor tudi na razne stranske dovodne poti. Glede tega je tajništvo za notranje zadeve SRS že opozorilo investitorja, da zaradi gradnje nove ceste ne sme priti do večjih motenj in zastojev na obstoječi cesti med Ljubljano in Postojno. To opozorilo je še tem bolj umestno za bližnjo turistično sezono, ko se številnim domačim voznikom pridružijo še stotisoči tujih motoriziranih turistov. Zato se bo treba

pri transportu materiala predvsem osloniti na železniški prevoz in na lokalne poti, v skrajnih primerih bi obstoječo cesto eventualno lahko uporabljali ponoči.

Nekoliko pozneje se je zbranim predstavnikom cestnega sklada Slovenije in gradbene operativne pridružil še član republiškega izvršnega sveta SRS Boris Vadnjal, ki se je zahvalil vsem zbranim za doslej opravljeno delo in naloge pri pripravah za gradnjo odseka Vrhnika—Postojna, nato pa je izrazil upanje, da bo prvi odsek hitre ceste pravočasno in kvalitetno izgotovljen. Potem so predstavniki investitorja — Cestnega sklada SRS — in vseh gradbenih podjetij oziroma združenj, ki bodo gradila odsek hitre ceste od Vrhnike do Postojne, podpisali pogodbe. Seveda je bil ta dogodek, ki je nedvomno zelo pomemben za slovensko cestno gospodarstvo in za razvoj naše republike nasploh, spremljan s primernim slavnostnim obeležjem; med drugim so podpisu pogodb prisostvovali številni slovenski in jugoslovanski predstavniki tiska ter RTV Ljubljana.

I. P.

Iz vojske nam pišejo

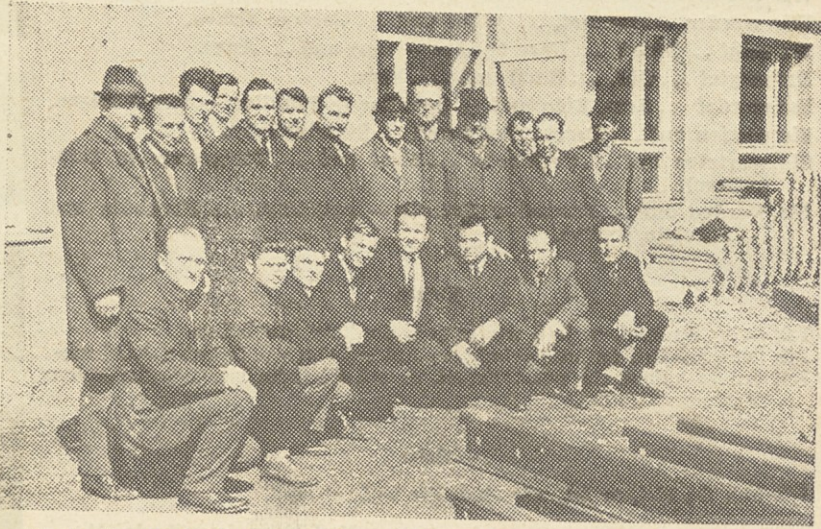
Tokrat se je oglasil vojak Ivan Horvat, bivši vajenec in pozneje KV strojnik. Takole piše:

Zahvaljujem se za Gradisov vestnik, ki mi ga tako redno pošiljate. Pri vojakih je res dolg čas, zato mi Gradisov vestnik prav pride; preberem vsak članek — ugotovil sem, da napredujete vedno bolj.

Tukaj pri vojakih imamo tudi precej strojev, zato sem imel priliko, da sem opravil izpit za DozerjaT-nosTigar, ali kakor ga mi strojniki kličemo »Djakota«.

Ob koncu lepo pozdravljam vse člane poslovne enote, še posebno pa strojnike.

Horvat Ivan
VP 2556/7-VE 11
Karlovac

Po končanem izpitu za pomožne delovodje

Učimo se nemško!

WIR LERNER DEUTSCH
15. Lektion

Wir wiederholen die Frage »wann« (kdaj). Mit »wann« fragt man nach der Zeit. Wann kommt der Zug vom München an? (ankommen). Um 9 Uhr 45 oder 45 Minuten nach neun Uhr. Das ist die Uhrzeit. — Wann haben Sie Geburtstag? (r Geburtstags — rojstni dan) Am 22. Januar. Das ist ein Datum. Wie heisst das Datum im Brief? Ich schreibe z. B. München, den 14. Februar 1970. Beginnt ein Satz mit: heute, gestern, vorgestern, morgen, übermorgen oder mit anderen Ausdrücken der Zeit (r Ausdruck — izraz), so folgt in der deutschen Sprache immer die Umstellung. (obratni besedni red!) Z. B. Gestern habe ich (torej ne »ich habe«, ampak »habe ich«) zehn Stunden gearbeitet. Heute kann ich (torej ne »ich kann«, marveč »kann ich«) keine Ueberstunden machen (e Ueberstunde — nadura). Am Samstag nachmittag werden wir frei haben (torej ne »wir werden«, ampak »werden wir«). Das ist unsere Wochenende. Am Wochenende möchte ich zum Strandbad fahren und schwimmen und in der Sonne baden, wenn schönes Wetter ist, (s Wetter — vreme). Ich möchte ist die Form des Wunsches (oblika želje »jaz bi rad«, der Wunsch — želja).

Die Frage »Woher« (odkod)
Länder und Völker (Dežele in narodi)

Jugoslawien ist ein Land in Südeuropa. Die Hauptstadt heisst Beograd. Ein Einwohner Jugoslawiens ist ein Jugoslawe. Eine Einwohnerin ist eine Jugoslawin. Das Volk, das in Jugoslawien lebt, ist das jugoslawische Volk. Seine Sprache ist slowenisch, serbisch und serbokroatisch. Die Bulgaren kommen aus Bulgarien. Wer kommen die Inder? Die Inder kommen aus Indien. Woher kommt guter Tee? Guter Tee kommt aus China und von der Insel Ceylon. Woher kommt orientalischer Tabak? Aus der Türkei, aus dem Orient. Woher kommt die Wolle? (volna) Von dem Schaf. Das ist Schafwolle (ovčja volna). Es gibt auch Baumwolle (e Baumwolle — bombaž). Sie kommt nicht von einem Tier, sondern von einer Pflanze. Woher kommt die beste Baumwolle? Aus Aegypten, Woher kommt die Seide? (e Seide — svila). Aus Japan und China.

s Land	e Hauptstadt	r Einwohner	das Volk und die Sprache
Aegypten	Kairo	Aegyptier	ägyptisch — arabisch
Bulgarien	Sofia	Bulgare	bulgarisch
China	Nanking	Chinesen	chinesisch
Deutschland	Berlin	Deutsche	deutsch
England	London	Engländer	englisch
Frankreich	Paris	Franzosen	französisch
Griechenland	Athen	Griechen	griechisch
Holland	Haag	Holländer	holländisch
Italien	Rom	Italiener	italienisch
Japan	Tokio	Japaner	japanisch
die Schweiz	Bern	Schweizer	deutsch, franz. ital.
die Türkei	Ankara	Türken	türkisch
die Niederlande	den Haag	Holländer	holländisch
die vereinigten Staaten von Amerika	Washington	Amerikaner	amerikanisch/englisch

Wir bilden die Frage mit »Woher« und antworten:
r Rauch (dim) — aus dem Schornstein (r Schornstein — dimnik)
e Pflanzen — aus dem Samen (r Samen — seme)
e Metalle — aus der Erde (e Erde — zemlja)
s Wasser — aus der Quelle (e Quelle — vir)
e Kohle (premog) — aus dem Bergwerk (s Bergwerk — rudnik)
r Regen (dež) — aus den Wolken (e Wolke — oblak)
r Bach (potok) — von den Bergen (r Berg — gora)
Woher holen ich (holen — gehen und bringen — prinesiti) Brot und Semmel (e Semmel — zemlja)? Vom Bäcker.
Woher hast du gestern Wurst und Fleisch geholt? (s Fleisch — meso). Vom Metzger.
Woher werden wir morgen den Anzug holen? — vom Schneider.

Wo? — Woher? (kje in odkod)

Wo arbeitet der Bäcker und woher kommt er? Die Bäckerei in... aus...
Wo arbeitet der Metzger und woher kommt er? Die Metzgerei.
Wo arbeitet der Schmied und woher kommt er? Die Schmiede.
Wo arbeitet der Schuster und woher kommt er? Die Schusterwerkstatt (čevljarska delavnica).
Wo arbeitet der Schneider und woher kommt er? Die Schneiderwerkstatt.
Wo arbeitet der Arbeiter und woher kommt er? Die Fabrik.
Wo arbeitet der Bergmann und woher kommt er? Das Bergwerk.
Wir bilden die Gegenwart, die Vergangenheit und die Zukunft von:
kochen: ich koche, ich kochte, ich werde kochen = kuhati.
rauchen: ich rauche, ich rauchte, ich werde rauchen = kaditi.
küssen: ich küsse, ich küsste, ich werde küssen = poljubiti.
Wir bilden den Wenfall (4. Fall — 4. sklon): den, die, das.
Ich frage den Vater, die Mutter, das Mädchen.
Ich frage ... Tante, ... Onkel, ... und Kind.
Ich werde ... Fräulein, ... Schwester, ... Bruder fragen.
Du suchst ... Tochter, Sohn, ... Hausmädchen.
Du suchtest ... Arbeiter, ... Arbeiterin und ... Direktor.
Du wirst ... Schüler, ... Schülerin und ... Schulkind suchen.
Er grüsst ... Lehrer, ... Lehrerin und ... Fräulein.
Er grüsst ... Mann, Kind und ... Frau.
Er wird ... Dame, ... Herrn und ... Mädchen grüssen.
Wir lieben ... Vaterland, ... die Freiheit und ... Frieden (Friede — mir).
Wir liebten ... Tanz, ... Musik, und ... Kino.
Wir werden ... Heimat, ... Wald und ... Gebirge lieben.
Ihr zeigt ... Mund, ... Nase (e Nase — nos) und ... Auge.
Ihr zeigtet ... Ohr, ... Hand und ... Fuss.
Ihr werdet ... Arm, Bein und ... Schulter (e Schulter — rame) zeigen.
Sie warten auf ... Zug, ... Auto und ... Strassenbahn.
Sie warteten auf ... Postkarte, ... Brief und ... Telegramm (s Telegramm).
Sie werden auf ... Freund (r Freund — prijatelj), ... Freundin und ... Fräulein warten.

Haben

Ich habe, du hast, er hat, wir haben, ihr habt, sie haben.
Ich habe gehabt, du hast gehabt, er hat gehabt, wir haben gehabt usw.
Ich werde haben, du wirst haben, er wird haben, wir werden haben usw.

Sein

Ich bin, du bist, er ist, wir sind, ihr seid, si sind.

Nadajevanje prihodnjič!

V cementarni Anhovo - prisrčno

Pred nedavnim je vzklika misel med člani kolektiva cementarne Anhovo in našim podjetjem, da se pomerijo v raznih športnih disciplinah. Konec novembra lanskega leta so prišli cementarji v Ljubljano ter tako »prebili zvočni zid«.

V soboto dne 25. aprila letošnjega leta pa je bila povratna prijateljska tekma med obema kolektivoma v Anhovem.

Podjetje nam je omogočilo udoben prevoz z avtobusom in dobro razpoloženi smo se odpeljali prek Črnege vrha in Cola v prelepo dolino zelene Soče. V Novi Gorici — mestu rož — so nas že dočakali naši prijatelji. Tam smo se pomerili kegljači in igralci namiznega tenisa, balinarji, šahisti in strelci pa so se odpeljali v Anhovo, kjer so se pomerili v svojih disciplinah.

Po končanem tekmovanju — zmagali smo v kegljanju ženske in moški, namiznem tenisu in balinanju — izgubili pa v šahu in streljanju — so nas gostitelji odpeljali v Kanal ob Soči, kjer smo v restavraciji »Neptun« obedovali. Po kosilu so bile izmenjane zdravice, v katerih je bilo posebej poudarjeno medsebojno prijateljstvo in kolektivno tovarištvo.

Po dobrem kosilu so nas gostitelji odpeljali na ogled tovarne, ki izdeluje znane salonitne cevi in pa znani anhovski cement, ki pa je osnova v naši proizvodnji. Tovarniška hala je ogromna. Delajo v treh izmenah. Veliko načrtov imajo še organizatorji proizvodnje, vendar jim povsod primanjkuje sredstev, ker tovarna je še iz stare kraljevske Italije. Prvenstveno jim primanjkuje novih strojev ali vsaj nadomestnih delov. Prav z zanimanjem smo si ogledovali proizvodnjo cevi iz filca in azbestnih vlaken in prav gotovo, kadarkoli bom imela pred seboj kakšne salonitne cevi ali pa vrečo cementa, se bom spominjala tega proizvodnega postopka.

V skupnem plasmaju smo v tem srečanju zmagali. Pravzaprav pa to ni važno. Važno je, da s takimi srečanji poglobljamo naše prijateljstvo, spoznamo napore delavcev tako velike tovarne, obenem pa je tako potovanje tudi rekreacija naših članov po trudapolnem delu. Zato si takih srečanj s člani drugih kolektivov še želimo!

Hkrati se zahvaljujemo vodstvu našega podjetja, da nam je omogočilo to skupinsko srečanje, ki je obenem prav gotovo tudi v prid celotnemu podjetju.

N. P.

Koper - Portorož 1:1

(Športna vest iz relacije Koper—Portorož)

O delovnih uspehih iz naših gradbišč koprške enote kakor tudi iz enot Portoroža je Gradisova javnost zelo dobro obveščena.

Kljub napornemu 12-urnemu delu članov kolektiva, se je rodila ideja o skromni športni dejavnosti z namenom, da bi se spoznali med seboj in zblížali. Da ne bom dolgozeven: ta športna dejavnost se odvijala v kegljanju. V Portorožu je bilo že več neuradnih srečanj med člani naših treh enot. Pred nekaj tedni se je porodila ideja, da bi se v kegljanju pomerili moštvi koprškega in mariborskega Gradisa iz Portoroža (po domače tako nazivamo naše enote).

Dne 7. aprila, točno ob 20. uri se je pričelo tekmovanje na kegljišču v Ankaranu. Organizator in gostitelj sindikalna podružnica Koper. Rezultat tekme: zmaga Mariborčanov 371:360, razlika 11 kegljev. Moštvo Maribora: Lipič, Grebenc, Kodrič, Horvat, Kedmenec, Naraks. Moštvo Kopr: Golc, Lovšin, Andrejašič, Zevnik, Vidovič, Umek. Močno zaledje Mariborčanov: 21 navijačev. Močna sodniška kontrola Koprčanov: 21 navijačev.

nov. Po tekmi močna diskusija, ki se je spremenila v lepe slovenske pesmi. Torej lepo in nepozabno srečanje.

Dne 16. aprila se je odigrala revanš tekma na kegljišču v Luciji. Organizator in gostitelj sindikalna podružnica Maribor. Rezultat tekme: zmaga Koprčanov 357:334, razlika 13 kegljev.

Koprsko moštvo: Golc, Lovšin, Andrejašič, Vidovič, Prodan, Umek. Moštvo Maribora: Grebenc, Lipič, Horvat, Janžek, Kedmenec, Naraks. Spet močno zaledje Mariborčanov: 25 navijačev. Koprčani brez sodnika in sodniške kontrole. Po tekmi kratka diskusija, ki je prešla v petje lepih domačih viž. Dirigent petja zelo uspešen (tov. Lovšin iz Kopr).

Rezultat tekmovanja je 1:1. Sklenjeno je, da se odigra tretja tekma, ki naj da zmagovalca. Iščemo kegljišče, ker hočemo igrati vsakokrat na drugem kegljišču.

In končno, res lepo tovariško srečanje v veseljem vzdušju.

Vinko Veit

Mariborčani tekmujejo!

Za 15. marec je bilo napovedano tekmovanje v veleslalomu vseh sindikalnih podružnic Maribora. Prijavilo se je trintrideset podjetij, med njimi tudi »Gradis« GV Maribor, skupno s sindikalno podružnico KO Maribor. Prijavili smo dve petčlanski ekipi.

Zaradi nesreče v Brezi pa je tekma žal odpadla oziroma bila preložena. Škoda, da v sredo 18. marca udeležba ni bila tako številna kakor v nedeljo, saj veliko tekmovalcev ni prišlo na start zaradi zaposlenosti, šole in drugih vzrokov. Toda kljub temu se je tekme udeležilo 140 tekmovalcev.

Proga za veleslalom je bila dolga 800 m in je imela 20 vratic. Potekala pa je od poti na vlečnico Bolfenk do spodnje postaje vlečnice Habakuk.

Čeprav je za nedeljo »Gradis« prijavil dve ekipi, je v sredo vozila le kombinirana ekipa GV Maribor in KO ter dosegla lep uspeh.

Posamezniki so se uvrstili takole:

1. Marjan Cizej	45,9
5. Rajko Stropnik	47,4
17. Rudolf Bakič	54,6
18. Valter Stropnik	54,6

Med ekipami je bila naša na petem mestu s skupnim časom 2.016 med trintridesetimi ekipami mariborskih sindikalnih podružnic.

Moramo pa povedati, da je uspeh naše ekipe še toliko več vreden, ker je tekmovalo v raznih sindikalnih ekipah veliko tekmovalcev Branika, katere pa je spravil v koš naš Marjan Cizej.

Ne smemo pa pozabiti tudi ženske zastopnice, saj je naša Tatjana Zokalj zasedla dobro šesto mesto.

Proga je bila težka zaradi južnega snega. Pa nič zato, saj so se naši tekmovalci, katerim gre — mimo grede povedano — vsa čast, pokazali z dobro pripravljenimi smučmi. Mazali so jih, kakor tudi sebe v naši koči. Zato tudi uspeh ni izostal.

Stari

Ob dvojnem jubileju Ivana Božiča

Petdesetletnica Ivana Božiča in 25-letnica njegovega uspešnega dela v podjetju sovpada s 25. obletnico ustanovitve našega podjetja.

Ni naključje, da najdemo našega Ivana že med prvimi pionirji »Gradisa«. Pred 25 leti je, kot sam pravi, izpolnil vprašalno polo in z dobro, takrat zelo pomembno karakteristiko je bil takoj sprejet na delo. V svojstvu komercialista se je zaposlil v nabavni službi, kjer je še danes.

Vse njegovo delo skozi 25 let je bilo usmerjeno v procvit podjetja. Koliko vagonov in vagonov materiala je šlo skozi njegove roke. V nenehni skrbi, da materiala ne bi nikoli primanjkovalo, je žrtvoval samega sebe, svoj prosti čas, torej več kot mora dati poprečen človek.

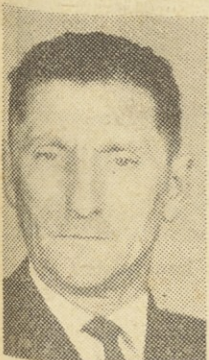
Ivan Božič se je rodil 4. maja 1920 v Vikerčah pri Ljubljani. Končal je meštansko in trgovsko šolo ter se že mlad posvetil komercialnemu poklicu.

Kot na stotine drugih je tudi njega vojna vihra zanesla daleč na ruska bojišča, prek zaporov, do svetle svobode. Po osvoboditvi se je z vso silo vključil v obnovo porušene domovine.

Gotovo delo v nabavnem oddelku po osvoboditvi ni bilo lahko, saj materiala ni bilo, zidati in obnavljati pa je bilo treba.

Ko sem ga pred zaključkom redakcije vprašal, kaj si najbolj želi, je dejal: »Gradisu takšne in še večje uspehe kot doslej, meni in celotni nabavni službi pa, da bi tudi vse naše enote priznale naše delo ter upštevale, da materiala, kljub velikemu trudu ne dobimo s pritiskom na gumb.«

Ob njegovem življenjskem in delovnem jubileju mu želimo tudi v bodoče obilo sreče, zdravja in uspehov.

Matija Gomzi - zaslužen v pokoj

Pri poslovni enoti KO Maribor je marca odšel v pokoj ključavničar Matija Gomzi.

Pri podjetju »Gradis« je bil zaposlen 16 let. Matija, kot so ga imenovali sodelavci, je bil v kolektivu priljubljen, vzoren in vreden delavec.

Zelimo, da bi v zasluženem pokoju užival še mnogo zdravih let!

Kolektiv

Pečar se je srečal z Abrahamom

Kdo v koprski enoti »Gradisa« ne pozna dolgoletnega člana kolektiva Stanislava Pečarja, ki je 17. aprila letos dopolnil 50 let življenja.

Pri Gradisu je zaposlen že 15 let in če ne bo hujšega, pravi, ga še ne namerava tako kmalu zapustiti.

Človek ne bi verjel, da je ta, po zunanjem videzu tako šibak človek toliko preстал v svojem življenju in pri vsem tem ostal večen optimist.

Že kot enajstleten deček si je moral sam služiti svoj kruh kot pastirček. Borba za obstoj ga je privedla med železničarske delavce, odkoder ga je iztrgala vihra druge svetovne vojne. Kot okupirani primorski Slovenec je bil nasilno mobiliziran. Tri in pol leta je bil vojak v italijanski vojski. Ko je ob kapitulaciji prešel v NOV, je bil po pol leta ujet ter je okusil ječo v Begunjah in uničevalni lager Mathausen, iz katerega se je vrnil telesno izčrpan, a še vedno vreden, z nepremagljivo voljo do življenja.

Del naših tečajnikov iz Celja ob polaganju zaključnega izpita

Po vrnitvi se je zopet znašel med železničarskimi delavci, dokler se ni leta 1956 vključil v Gradis na Koprskem.

Ob njegovem srečanju z Abrahamom mu želi celotni kolektiv koprške enote še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let!

Sodelavci iz Kopra

Pavle Satler - petdesetletnik

Leto za letom se hitro obrača. Počutiš se še mlad pa ti življenje naloži na grbo že petdeseto leto. Tako se je letos Pavle Satler srečal z Abrahamom.

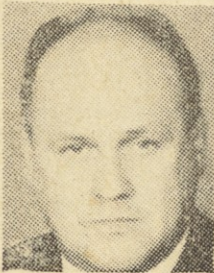
Pavle je bil rojen 12. aprila 1920 v Ljubljani. Tudi njega je veselil trgovski poklic. Zato se je že kot mlad fant zaposlil in pozneje izučil v trgovini. Vmes je končal še trgovsko šolo. Med vojno je bil zaprt in kasneje interniran v Italiji.

Po osvoboditvi se je zaposlil pri podjetju Didek v Ljubljani. Julija 1951. leta pa je nastopil službo v našem podjetju.

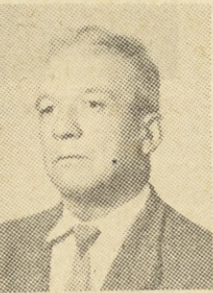
Pavleta poznajo skoraj vsi Gradisovci že iz Ankara, saj smo ta čas, ko je bil on upravnik počitniškega doma, dobro jedli. Pa tudi kasneje smo ga srečali na skoraj vseh športnih prireditvah v podjetju, pri kegljanju in balinanju, pri organizaciji izletov, skratka, udeleževal se je na kulturnem in na športnem področju.

Pavle pa ni samo dober športnik, temveč je tudi dober in zvest sodelavec. Skupaj s tovarišem Božičem sta rešila že marsikatero težko nalogo in seveda tudi skupaj dočkala 50 let.

Pavle pa je kljub petim križem še vedno poln vedrine in delovnega poleta. Ob njegovem jubileju mu prav iskreno čestitamo ter mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Dokler imamo takšne delavce . . .

Nedavno smo v »Delu« čitali pod naslovom »Poštenjak — hvala« naslednje:

»Pred kratkim sem na območju Luke Koper izgubil denarnico z dokumenti in okrog 1.400 novih dinarjev. Iskal sem jo zaman. Že sem mislil, da denarja in dokumentov ne bom več videl. Tedaj pa so mi sporočili s postaje milice Koper, naj pridem po izgubljeno denarnico. Ali si morete misliti, s kakšnim veseljem sem odhitel na milico! Seveda sem hotel vedeti, kdo je poštenjak, ki je denarnico takoj, ko jo je našel, izročil miličniku. Povedali so mi, da je to delavec podjetja »Gradis« tov. Oskar Bertok iz Bertokov 119.

Mnenja sem, da tov. Bertok zasluži javno zahvalo. Kako lepo bi bilo na tem našem svetu, ko bi bili vsi taki. Vzemimo ga za zgled!

Da ne bi bilo pomislekov, zakaj sem nosil s seboj toliko denarja, naj povem, da sem imel s seboj tudi mesečno plačo. Ker pa sem bil na gasilski intervenciji, sem na vse skupaj pozabil.

Franjo Muženič.

Ob tej javni pohvali tudi mi čestitamo Oskarju Bertoku za njegovo pošteno dejanje. Ponosni smo, da imamo takšne delavce. Oskar Bertok dela v koprski enoti že 10 let. Po starosti je najstarejši delavec in verjetno tudi v podjetju, saj si je letos naložil že sedmi križ.

Sicer res, da ne tekmuje več z mlajšimi delavci za čim hitrejši tempo pri delu, vendar je pri odrejenem delu vreden in zanesljiv — ne potrebuje nadzora delovodja.

Četudi že prileten, še ne misli na pokoj. Redno in brez izostankov, takšnih in drugačnih, prihaja vsak dan na delo.

S tem pa seveda ni rečeno, da je on edini, ki je vreden pohvale. Takih zavestnih in marljivih delavcev ima koprška enota še več, vendar smo se tokrat odločili, da vam predstavimo prav Oskarja, ki je za svojo pošteno gesto prejel tudi javno pohvalo.

Marija Mrak

Varujmo oči!

Podjetje »Gradis« že več let uspešno uporablja VEZES stojke za podpiranje opažnih in podobnih konstrukcij. Poleg vseh dobrih lastnosti, ki jih ima VEZES stojka, je tudi ena slaba.

Stojka ima dva dela. Spodnji del je brezšivna cev ϕ 60,3, gornji pa cev ϕ 48,3. Da bi stojko lahko sestavili na želeno dolžino (višino), ima spodnji del stojke objemke in jeklen klin (zagozd), s katerim uvrstimo gornji del stojke v spodnjega.

Pri udarcih s kladivom po jeklenem klinu (zagozdi) pa se klin ali kladivo odkruši, odkrušek pa prileti delavcu v oko.

Zaradi takih primerov, ko se je delavcu zasadel odkrušek jeklenega klina v oko, imajo delavci v podjetju že več trajnih poškodb na očeh.

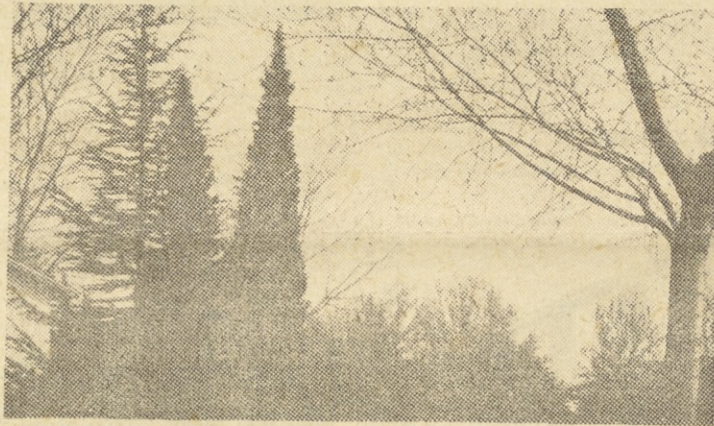
Da bi v bodoče preprečili take poškodbe in zagotovili delavcem pri delu potrebno varnost, je treba vsem delavcem pri uravnavanju stojk in zabijanju jeklenih klinov (zagozd) dati varovalna očala.

Z navedenimi poškodbami oči pri delu z VEZES stojkami in drugimi podobnimi podporami naj vodstva gradbišč seznanijo vse delavce, ter jim povedo, da je uporabo varovalnih očal pri tem delu **brezpogojna**.

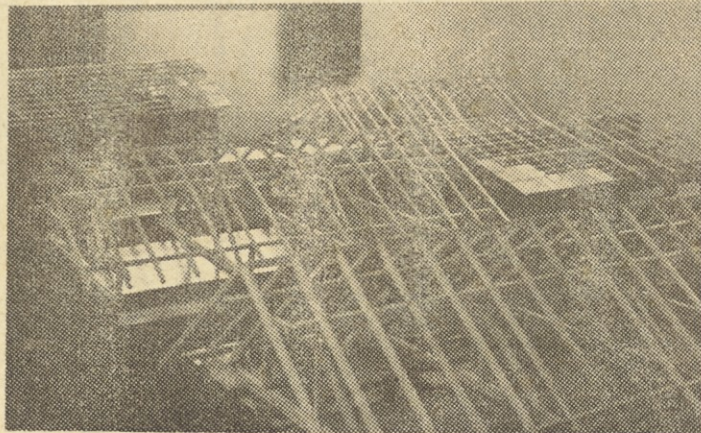
Samo z zavestno uporabo varovalnih očal si bomo ohranili zdrave oči.

Varujmo oči, dokler imamo še zdrave!

Janez Skofic

Ankaran brsti

Maketa ostrešja, ki jih delajo naši vajenci v Škofji Loki v prostem času

Hotel Jadranka v novi obleki (Portorož)

PORTOROŽ — Zadnje slike iz Portoroža. Levo: Še malo in podrli bodo še poslednji žerjav — V sredi: Opažne plošče so že na poti na druga gradbišča — Desno: Meja med enotami? Ne, le prepovedana pot!

Detajl z Jelenic

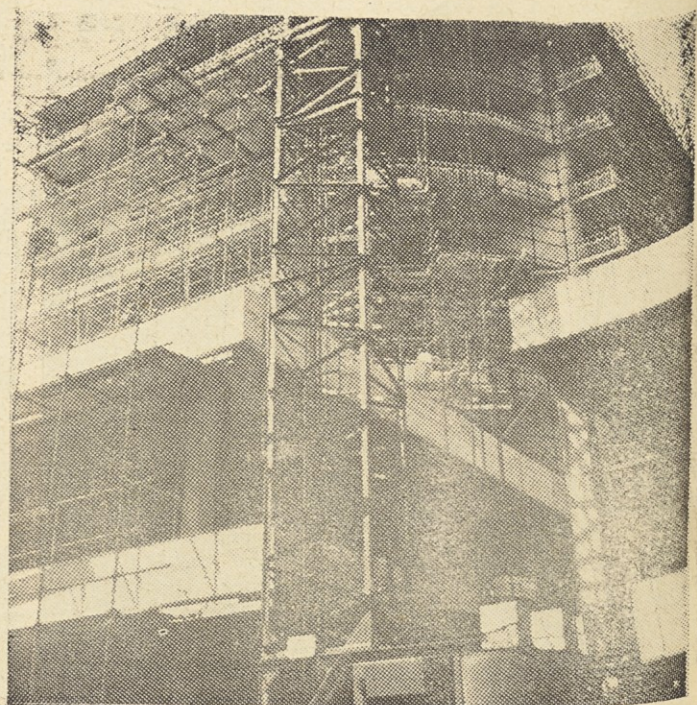
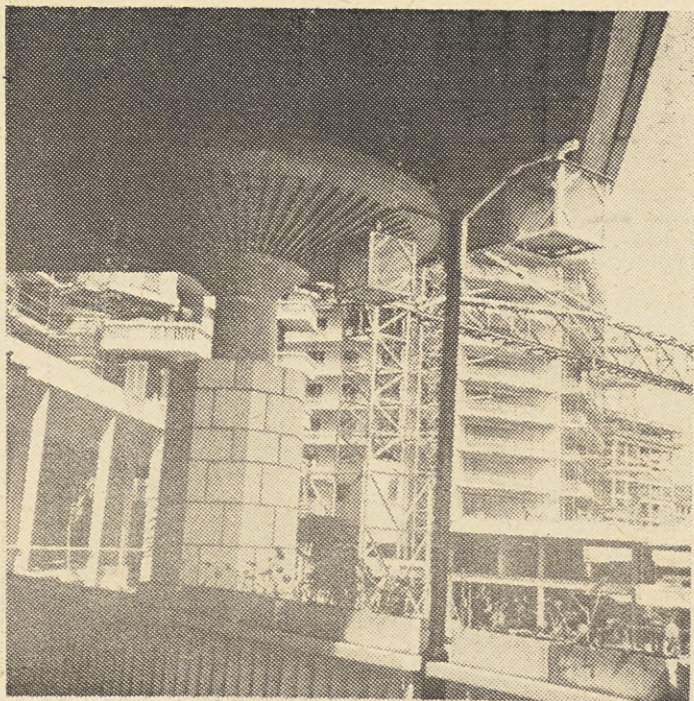

Zgoraj in spodaj še dve sliki: Konferenca Gradisovih komunistov

Gradis v slikah

Prva skupina tečajnikov za kvalificirane tesarje in zidarje na Ravnah

ŠE NEKAJ PORTOROŠKIH PRIZOROV